

M Á S O L A T
Vác Város Önkormányzat 42 /2008. (XII. 31.) sz. rendelete
A váci Duna-parti sétányok fasorainak helyi védettségű
természetvédelmi területté nyilvánításáról

Az 1990. évi LXV. tv. 8. § (1) bekezdése értelmében, a műemlékek és természeti értékek védelmére vonatkozó törvények előírásaival, valamint ezen területek szakmai követelményeivel összhangban, továbbá az Önkormányzat 9/1992. (IV. 13.) sz. rendeletének 4. § (1), (5) bekezdése alapján Vác Város Képviselő-testülete megalkotja a váci Duna-parti sétányok fasorainak védetté nyilvánításáról szóló előírásait és azok alkalmazását elrendeli.

A rendelet hatálya

1. §

Vác Város Képviselő-testülete helyileg védetté nyilvánítja a váci Duna-parti sétányok fasorait, a Liszt Ferenc sétány (hrsz:2884), Ady Endre sétány (hrsz:3148) és a József Attila sétány (hrsz:3148, 3149/1) területeinek földrajzi (EOV) X: 47° 46' 14" (X : 269 639,4781), Y: 19° 09' 39" (Y : 658 490,4190) koordinátaival jelölt területeit. A helyi védettségű természetvédelmi területek helyrajzi szám szerinti és azokat feltüntető térképvázlattal ellátott felsorolását az 1. sz. melléklet tartalmazza.

2. §

A védetté nyilvánítás célja, hogy

- biztosítva legyen a természetvédelmi terület(ek) jellegzetességének, a védett növény és állatvilág, a földtani, a víztani, valamint a kultúrtörténeti értékek megőrzése.
- lehetőség nyíljon a természeti értékek kutatásba történő bevonására és tudományos megfigyelésére.
- a növény- és állatvilág védettségéből adódóan zavartalanul, természetes körülmények között fejlődhessen és élhessen.
- a védetté nyilvánítás konkrét feladatok megjelölésével és végrehajtásával megóvható legyen a természeti értékek jelenlegi állapota.

a természeti értékek ôrizzék a hozzájuk fűződô hagyományokat és a látogatóknak jellegükből eredô esztétikai élményt nyújtsanak.

3. §

A természeti értékek megóvását, ôrzését, fenntartását, bemutatását, valamint helyreállítását,- a természetvédelmi hatósági jogkör gyakorlójának irányításával - a természetvédelmi területek kezelői látják el.

A kezelők felsorolását az 1. sz. melléklet tartalmazza.

4. §

A 3. § -ban laírt feladatokat természetvédelmi területek kezelôit a 3/2008. (II.5.) KvVM rendelet utasításait alapján készített a természetvédelmi kezelési tervben megfogalmazott módon végzik. A kezelési terv, a rendelet 1. sz. mellékletét képezi.

5. §

A 3. §-ban meghatározott, a rendes gazdálkodás körébe tartozó tevékenység pénzügyi fedezetét a természetvédelmi területek kezelôit biztosítják. A rendes gazdálkodás körét meghaladó, a természet értékeinek megóvását szolgáló többletfeladatok ellátásának anyagi fedezetét mindenkor - a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó érvényes jogszabályok figyelembe vételével - a Vác Város Önkormányzatának éves költségvetésében kell előirányozni.

6. §

A természeti értékeket el kell látni a jellegüknek megfelelő természetvédelmi és a látogatók útbaigazítását szolgáló tájékoztató táblákkal.

7. §

Ez a rendelet 2009. január 25-én lép hatályba, kihirdetéséről a helyben szokásos módon érintettek részére történő megküldéséről a Jegyző gondoskodik.

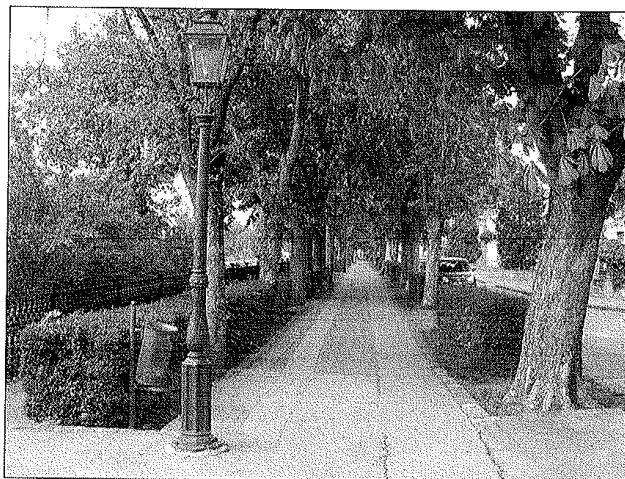
dr. Bóth János s.k.
polgármester

dr. Dora Péter s.k.
jegyző

1. sz. melléklet.

A váci Duna-parti sétányok fasorainak természetvédelmi kezelési terve

KIVONAT

Tervező:

Budapesti Corvinus Egyetem

Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék

2008

Tartalomjegyzék

	oldal
Előzmények	2
Összefoglaló adatok	3
1. Vizsgálat	4
1.1. A tervezési terület elhelyezkedése, határai, területi részadatai	4
1.2. A Fasor története	4
1.3. A sétányok	5
1.4. A Fasor fájának jelenlegi állapota	5
2. A Fasor összefoglaló értékelése	7
3. A sétányokon a Fasorral együtt látható, országos vagy helyi védelemben részesített egyéb kultúrtörténeti emlékek	9
4. Kezelési terv	9
4.1. Természetvédelmi célkitűzések	9
4.2. Természetvédelmi stratégiák	9
4.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	10
4.4. Kezelési javaslat	11
5. Felújítási javaslat	12
Felhasznált források	13

A kezelési terv teljes dokumentációjának mellékletei:

1. melléklet **Fakataszter** - A faállomány részletes felmérése sétányonként
2. melléklet A faállomány jelenlegi állapotát összegző diagramok
3. melléklet A fasor korabeli állapotát bemutató régi levelezőlapok
4. melléklet **Helyszínrajz** M=1:1000

Előzmények

Vác Város Önkormányzata 2007 nyarán kezdeményezte a Duna-parti sétányok fasorainak védetté nyilvánítását. A helyi értékvédelmi rendeletben a védelemre tervezett objektumok között szerepel. A védetté nyilvánítást – helyi jelentőségű védett természeti területként – a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság is támogatja.

A sétányok – együttesen a Korzó – részét képező fasorok a Duna-parti városkép meghatározó elemei, bennük közel száz éves, idős faegyedek is találhatók. Rekreációs és lokális klímajavító funkciójuk is indokolja a védetté nyilvánítást és az egységes kezelést. A védelem célja a város egyik értékes kultúrtörténeti- és településképi értékének megőrzése, fenntartása és bemutatása.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírja, hogy a védett területekre természetvédelmi kezelési tervet kell készíteni. A 3/2008. (II.5.) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról, a 13/1997. (V.28.) KTM rendelet a védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról ad előírásokat.

A kezelési terv Vác Város Önkormányzata megbízásából a Budapesti Corvinus Egyetem Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszékén a fenti rendeletek előírásait követve, a védettség helyi szintjét és a védendő érték sajátosságait figyelembe véve készült. A kezelési terv a védetté nyilvánítási rendelet részét képezi.

Összefoglaló (azonosító) adatok

- A terület törzskönyvi száma: nincs
- A védett érték neve: Váci Duna-parti Fasor
- A terület elhelyezkedése: Pest megye, Vác, Belváros, Liszt Ferenc sétány, Ady Endre sétány, József Attila sétány
- A terület középpontjának földrajzi (EOV) koordinátái: X: 47° 46' 14" (X : 269 639,4781), Y: 19° 09' 39" (Y : 658 490,4190)
- A tengerszint feletti magassága (szélső értékek): 106-109 m (tszf. Balti)
- A területet fedő 1: 10 000 méretarányú EOTR térképszelvény: 75-412
- A területileg illetékes természetvédelmi hatóság: Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Budapest
- Területileg illetékes nemzeti park igazgatóság: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Esztergom
- Természetvédelmi kezelő megnevezése: Vác Város Önkormányzata

Tulajdon- és birtokviszonyok

közterület neve	tulajdonos, kezelő	helyrajzi szám
Liszt Ferenc sétány	Vác Város Önkormányzata	2884
Ady Endre sétány	Vác Város Önkormányzata	3148
József Attila sétány	Vác Város Önkormányzata	3148 3149/1

A terület jogi helyzete

A fasorok a földnyilvántartásban nem önálló helyrajzi számmal szerepelnek és az övezeti besorolásuk sem egységes. Vác Város Helyi Építési Szabályzatában a Liszt Ferenc sétány fasora, valamint a József Attila sétányon a Tímár utcától délre eső fasor szakasz a „hullámtéri közpark” övezetbe sorolt, az Ady Endre sétányon, valamint a József Attila sétánynak a Tímár utcáig terjedő szakaszán lévő fasorok a „közúti közlekedési” övezetbe tartoznak.

1. VIZSGÁLAT – A Fasor állapota

1.1 A tervezési terület elhelyezkedése, határai, területi adatai

A tervezési terület Vác város belterületén, a városközpont délnyugati szegélyén található. A Duna-parttal párhuzamosan, ÉNy-DK-i irányban húzódó sétánysor első szakasza Liszt Ferenc, középső szakasza Ady Endre, a folytatás pedig József Attila – nevét viseli. A sétányok részei a gépkocsi forgalmat fogadó közutak a parkoló sávokkal, a gyalogos járdák és a fasorok.

A sétányokat döntően kétsorosan fásították. A József Attila egy-egy rövidebb szakaszán egysoros, illetve háromsoros a fásítás. Az egyes szakaszokon lévő fasorok számától függetlenül, a fásítást a kezelési tervben a továbbiakban egységesen Fasornak nevezzük. A védelem alá helyezésre javasolt Fasor a Hajóállomástól kezdődik és a József Attila sétányba torkolló Vár lépcsőig (Püspökvárig) tart, teljes hossza 1100 méter. A város szabályozási tervének övezeti besorolása szerint az Ady Endre sétányt és a József Attila sétányt egyik oldalán kisvárosias lakóterület, másik oldalán zöldterület határolja. A Liszt Ferenc sétány közvetlenül a Duna partján helyezkedik el.

1.2. A Fasor története

Korabeli városábrázolások tanúsága szerint a Duna-part egy szakasza már a 18. század második felében fásított volt. A Duna-part Eszterházy utca és Petróczy utca közötti szakaszát 1888-ban nevezték el Mária Terézia rakpartnak. Azt Péts Sándor városi mérnök terve alapján 1899-re terméskő partfallal megerősített sétányként építették ki.

A sétányra kétsoros fasort telepítettek, egységesen platánfákkal. Ekkor a rakpart város felőli oldalán, a ház sor elé is telepítettek egy harmadik fasort (feltehetően ostorfából). A partfal tetejére 260 méter hosszan a pesti Duna-parton az Országgház építése miatt elbontott – Feszl Frigyes terve szerint készült – díszes öntöttvas kerítés került. 1934-ben helyezték a sétányra a Zenepavilont. A rakparti épületsor előtt előkert sávot és gyalogjárdát alakítottak ki, feltehetően ekkor kivágták a harmadik fasort. Minden bizonnyal ugyanekkor ültették pótlásként az elpusztult platánok helyére a juharok jelentős részét, és ekkor telepítették a mai József Attila sétány elején lévő kettős fasor szakaszt is. 1942-ben a partfalat és a vaskerítést átépítve helyezték el a Fürdő utcával szemben az Országzászlót.

A Korzó az 1910-es években.

Forrás:

Héjjas Pál–Horváth M. Ferenc:

Vác. Régi levelezőlapok.

Vác Város Önkormányzata.

Váci Történeti Tár. 2001.

A Hajóállomás és a kompikötő között az 1910-es években építették ki a védfallal megerősített rakpartot. A partot kettős fasorral (ostorfával) fásították. Az 1940-es években a folyó hajózhatóságának érdekében az akkori partfallal hegyesszőget bezáró párhuzamművet építettek. A közbelső területet az 1960-as években feltöltötték, így az egykor vízparti fasor a parttól távolabb került, attól 30-130 méterre húzódik. A sétány és a Duna-part közötti sávban közpark létesült. Ebben az időben telepítették a Liszt Ferenc sétány kettős vadgesztenye fasorát, majd a József Attila sétány Duna felőli fasorát és a püspökkert előtti fasor szakaszt.

1.3. A sétányok

A kettős fasorok közötti távolság a Liszt Ferenc sétánynál 6-13 méter, az Ady Endre sétánynál egységesen 4,5 méter. A József Attila sétányon a Duna felőli fasor és a középső fasor között 9 méter, míg a középső és a város felőli fasor között 5 méter a távolság. A sétányok egyes fasoraiba ültetett fák tőtávolsága is változó. A Liszt Ferenc sétány esetében az ültetési tőtávolság 10 méter, a József Attila sétányon 8 méter, ami megfelelő a szabályos koronaforma kialakításához. Ezzel szemben az Ady Endre sétányon a fák tőtávolsága csupán 6 méter. Ez, párosulva a mindössze 4,5 méteres sortávolsággal, nagyon kevés, nem elegendő az egészséges, szabályos koronaforma kialakításához. Így ezen a szakaszon az idős fák többségének koronája féloldalas, a fényhiány miatt kifelé hajló, balesetveszélyes, a fiatal fák jelentős hányada torz koronaformát nevelt.

A fák ültetésére szolgáló földsávok szélessége változó. Faveremrácsot eddig egyik szakaszon sem alkalmaztak, a földsávokat a padok alatti aszfalt burkolatok megszakítják. Az Ady Endre sétány idős fái mind a közút szegélyére, mind a gyalogos járda aszfalt burkolatára ránőttek, törzsük és gyökérzetük helyhiánnyal küszködik.

1.4. A Fasor fájának jelenlegi állapota

A Fasort egyedszáma, faj- és fajta összetétele, egyes fájnak kora, egészségi állapota, és esztétikai értéke jellemzi. Az összesítés részletes fakataszter alapján készült, amelynek adatait a kezelési terv 1. számú mellékleteként közölt táblázatok tartalmazzák.

A Fasor egyedszáma, faj- és fajtaösszetétele

A védelemre javasolt Fasor **összesen 195 egyedből áll**. A város felőli oldalon 80 db (a táblázatos mellékletben „LV, AV és JV” jelzésű), a Duna-felőli oldalon 107 db („LD, AD és JD” jelzésű) fa, a József Attila sétány elején, ahol egy kb. 90 méteres szakaszon az ültetés háromsoros, a középső fasorban 10 db („JK” jelzésű) fa található. A Liszt Ferenc sétány végénél 1 db („SZ” jelzésű) idős, szoliter *Celtis occidentalis* (nyugati ostorfa) egyed található – feltehetően a 20. század eleji telepítés egyetlen maradványaként.

A Fasor nagy része (139 db, 69%) az *Aesculus hippocastanum* (vadgesztenye) faj egyedeiből áll. Bár koruk és méretük változatos, a fasor jellegét leginkább ezek határozzák meg. Mellettük a leggyakoribb faj (27 db, 14%) az *Acer platanoides* (korai juhar), amelynek egyedei általában a vadgesztenyéknél gyengébb egészségi állapotúak, és kevésbé szabályos növekedésűek. A vörös levelű *Acer platanoides* 'Crimson King' fajtából 5 db található, azok a többi fától elütő színfoltot képeznek a fasorban. Az *Acer pseudoplatanus* (hegyi juhar) egyedekből 11 db (5%) található. A fasorban lévő 5 db *Platanus x hybrida* (közönséges platán), és 3 db *Celtis occidentalis* (nyugati ostorfa) egyedek főként koruk és méreteik miatt meghatározó elemei az összképnek. Az említetteken kívül még található a fasorban 2 db középkorú *Acer saccharinum* (ezüst juhar) és 1-1db. fiatal korú *Tilia cordata* (kislevelű hárs) és *Tilia platyphyllos* (nagylevelű hárs) egyed.

A három sétányon azonban eltérő a fajmegoszlás. Amíg a Liszt Ferenc sétány fasorait egységesen, a József Attila sétány fasorait pedig döntően vadgesztenye egyedek alkotják, addig az Ady Endre sétány fafaj összetétele a pótlások következtében igen heterogén lett. Ebben minden bizonnyal közrejátszott az a felismerés, hogy az idős platánok között kevés hely maradt, ezért a pótlások alkalmával igyekeztek kisebb koronát nevelő fajok fát beültetni. 2008 nyarán, a kezelési terv készítésének időszakában a fasor 12 db beteg, korhadó és balesetveszélyes fáját többől kivágták.

A fák kora

Összességében megállapítható, hogy a Fasor fájának korösszetétele igen változatos. A pontos ültetési időpontokra vonatkozóan nem sikerült forrást fellelni, ezért a fák kora az egyedek törzsmérője és lombkoronájának fejlettsége alapján becsült adat. A fasort alkotó fákat négy korcsoportba soroltuk. Az első csoportba a **10 évesnél fiatalabb** egyedek tartoznak, számuk nem jelentős (5 fa, 2,5%). Ezek a közelmúltban kerültek kiültetésre, lombkoronájuk fejletlen, nem alkot jól érzékelhető tömeget. (További fiatal fák képezik a fasor folytatását a Liget irányába tartó kerékpárút mentén.) A második csoportba a **10 és 25 év közötti, fiatalkorú** egyedek kerültek. Belőlük 29 darab (14,5%) található. Törzsük már megerősödött, lombkoronájuk felvette a fajra és a fajtára jellemző habitust. Tömegükkel a fasor szerves részét képezik. A harmadik csoportba a **25 és 50 év közötti, középkorú** fák kerültek. A fasorban található egyedek többsége (132 db, 66,5%) tartozik közéjük. Habitusuk és méretük már elég fejlett ahhoz, hogy meghatározó képet adjanak a fasorban, emellett egészségi állapotuk is többnyire kielégítő. Ebbe a csoportba tartoznak az 1960-as években telepített egységes fasor szakaszok fái, valamint a pótlások nagy része. A negyedik csoportba tartozó, **50 évesnél idősebb** fák közül 29 darab (14,5%) található. Általában meghatározó szerepük van a fasor képében, egészségi állapotuk viszont jelentős mértékben leromlott. Az ide tartozó – többségében az Ady Endre sétányon lévő – egyedek méreteikkel kiemelkednek a

fasor tömegéből. A legelső, több mint 100 évvel ezelőtti telepítésből mindössze 5 db platánfa maradt meg az Ady Endre sétányon.

A fák egészségi állapota

A Fasor fáinak többsége – a 2008-ban elvégzett kivágásokat és csonkolásokat követően – balesetvédelmi szempontból megfelelő állapotú. 20 fa esetében fordulnak elő potenciálisan balesetveszélyes száraz ágak. 7 fa egészségi állapota és megjelenése annyira leromlott, hogy esztétikailag rontják a fasor összképét. Az Ady Endre sétány fáinak általános állapotára jellemző, hogy a fák ültetési távolsága a méretükhöz viszonyítva nem megfelelő. Emiatt sok esetben alakult ki szabálytalan, féloldalas koronaforma, és a fák törzse is sok esetben ferdén növekszik.

2. A Fasor összefoglaló értékelése

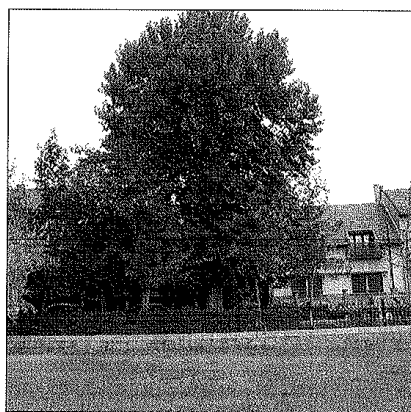
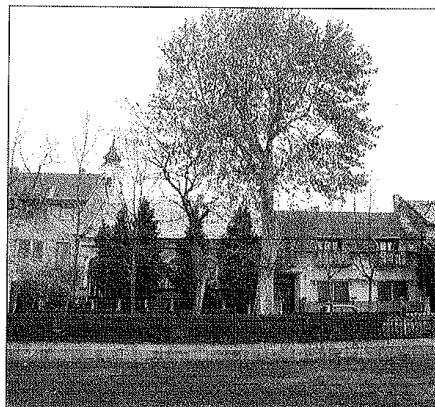
A Fasor zöldfelületi jelentősége. A Fasor központi elhelyezkedésének köszönhetően jelentős szerepet tölt be a város zöldfelületi rendszerének kialakításában. Szorosan illeszkedik a „Dunapark” városi szintű közparkhoz, kapcsolatot teremt a városközponti fasorok és zöldfelületi elemek között, lombtömege helyi klímamódosító tényező és jelentős kondicionáló hatással rendelkezik.

A Fasor településképi jelentősége. A sétányokon Vác város leghosszabb egységes kialakítású fasora található, amely már a 20. század elejétől meghatározta a város Duna-parti Korzójának látképét. A sétányon és a közeli utcákban, az 1910-es években épült épületekkel sajátos hangulatú, egyedi szegélyt ad a Belvárosnak, hozzájárul a harmonikus településképi kialakításához. A Fasor a Dunáról és a Duna túlsópartjáról is kellemes látványt nyújt.

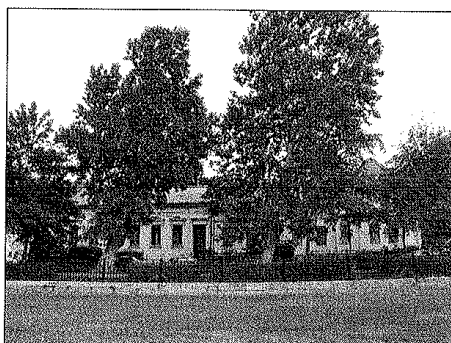
A Fasor természetvédelmi jelentősége. A védelmet a fasort alkotó idősebb és fiatalabb faegyedek együttesének kultúrtörténeti és településképi jelentősége támasztja alá. A Fasor az országos ökológiai hálózat részét képező, és különleges madárvédelmi terület részeként a Natura 2000 területek közé besorolt Duna-parti sáv határán helyezkedik el. A Duna-parti Fasor a Dunaparkkal együtt védett és fokozottan védett madarak, valamint kismamák számára is élőhelyül szolgál.

A sétányok műszaki állapota. A sétányokon átlagosan a 60-as években kihelyezett, vasbeton lábas padok ma már nem illenek egy igényes Korzó képébe. A Zenepavilon mellett lévő két korhű kandeláber illik a sétányhoz, de az Ady Endre sétány hibásan elhelyezett lámpaoszlopai érdemi világítást nem adnak, a fákat zavarják. A gyalogos közlekedési felületek burkolatai a Liszt Ferenc sétányon jó állapotúak, a József Attila sétány egyes szakaszain jók, más szakaszokon töredezettek. A legfrekvenciáltabb Ady Endre sétány járdaburkolata viszont sok helyen töredezett, a fák gyökérzete által szétnyomott. Az idős fák gyökérzete

kiemelkedően értékes idős fák és építmények a sétányokon

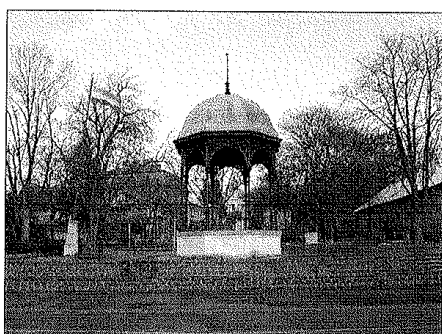
idős platán az Ady Endre sétányon késő őszi, illetve nyári lombozattal

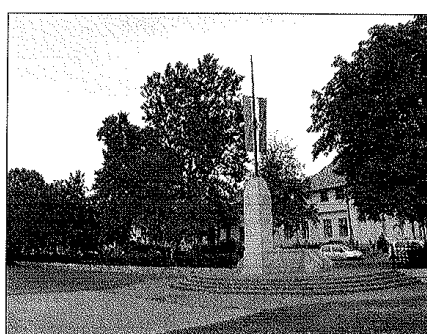
megdőlt idős platánok az Ady E. sétányon

idős ostorfa a Liszt F. sétány végén

zenepavilon

országzászló

a járdaszegélyt is több helyen szétrombolta. Az aszfalt burkolat ezen a sétányon már elavultnak tekinthető, igénytelen.

3. A sétányokon a Fasorral együtt látható, országos vagy helyi védelemben részesített, egyéb kultúrtörténeti emlékek

A Fasor értékét növeli, védetté nyilvánítását alátámasztja, hogy részben a sétányokon, részben azok közvetlen szomszédságában nagy számban láthatók a fasorral együtt egyéb kultúrtörténeti érték is.

Építészeti értékek

- Középkori várfal és kerekbástya. Lakóépületbe befoglalva a Liszt Ferenc sétány 11. alatt, műemlék.
- Váczy-Hübschl Kálmán által tervezett, 1929-ben épült Csónakház.
- Egykori evangélikus iskola és paplak épülete, jelenleg lakóház.
- A volt Főszolgabíróság épülete.
- Az 1910-ben épült Váczy-Hübschl villa.
- Zenepavilon a József Attila sétány elején.
- A Püspöki palota kertje a város felőli oldalon szomszédos a Fasorral.

Köztéri szobrok és emlékművek

- Fekvő nő szobra, Márton László alkotása, 1964.
- Nepomuki Szt. János szobor (1764).
- Az 1942-ben felállított Országzászló az Ady Endre sétányon.
- Korsós lány szobra, Mikus Sándor alkotása, 1964.

Műtárgyak és emléktáblák

- Duna-parti, Feszli Frigyes által tervezett öntöttvas korlát, 19.sz. második fele.
- Árvízi emléktábla az Uszoda támfalában, 1775.
- „Kámánházy” emléktábla a püspökkertet határoló támfalban, 1813

4. KEZELÉSI TERV

4.1. Természetvédelmi célkitűzések

A tervezési területen kívánatos és elérendő célállapot:

- meg kell őrizni a váci Duna-parti sétányokon 20. század elejétől több szakaszban telepített Fasort;
- a Fasor fáinak folyamatos gondozásával növelni kell a Fasor rekreációs értékét a lakosság számára.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

A meghatározott természetvédelmi célkitűzések, illetve célállapot elérése érdekében követendő természetvédelmi kezelési irányelvek és eszközök:

Folyamatos gondozással a tájképi és kultúrtörténeti jelentőségű fasor egységes képének fenntartása. Az értékes, idős fák (köztük különösen az első telepítésből megmaradt 5 darab platán és 1 db ostorfa) megőrzése a lehető legtovább.

Össze kell hangolni a természetvédelmi kezelés során a megőrzési, fenntartási, és a bemutatási tevékenységeket a használattal, a lakossági igények kielégítésével.

A Duna-parton megrendezésre kerülő rendezvények során fokozott figyelmet kell fordítani a faegyedek védelmére.

Haladéktalanul el kell végezni az azonnal szükséges pótlási és növényápolási munkákat.

Gondoskodni kell a fák további rendszeres gondozásáról, és a fasor előregedő, balesetveszélyessé váló egyedeinek folyamatos fiatalításáról.

A sétányokon kihelyezett utcabútorok, hulladékgyűjtő edények és kandeláberek karbantartásával biztosítani kell a kulturált rekreáció lehetőségét.

4.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A fasor jellegének megőrzése érdekében pótlások, a faegyedek megőrzése érdekében folyamatos fenntartó faápolás, a sövény nyírása, szükség esetén felújítása, pótlása szükséges. A fasor illetve faegyedek meőrzését szolgáló ápolási munkák elsődlegességét szem előtt tartva, azzal összhangban kell gondoskodni a fasorban fészkelő, illetve abban időszakosan megjelenő védett és fokozottan védett madarak védelméről.

Fajok védelme

A területen védett növényfajok nincsenek. Az időszakosan megjelenő védett és fokozottan védett állatfajokra (madár, rovar, kételtű stb.) az általános természetvédelmi előírások érvényesek. A madárvédelmi feladatokat – mint például mesterséges fészkelő odúk kihelyezése – a szomszédos Dunaparkban, illetve a Natura 2000 területen adódó feladatokkal együtt kell kezelni és megoldani.

A területen előforduló védett és fokozottan védett madarakat a Pangea Egyesület felmérte. Megfigyelésük alapján 2006 decembere és 2007 májusa közötti időszakban 91 madárfajt írtak össze a váci Duna-parton és annak közelében. Többségük vonuló, a területen csak időszakosan megjelenő madár.

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A Fasor kultúrtörténeti érték. A fasor környezetében lévő építészeti és egyéb kultúrtörténeti értékek védelmét Vác Város Helyi Építési Szabályzata szabályozza.

Látogatás

A fasor gyalogosan korlátlanul látogatható. A sétányoknak a Fasor melletti

szakaszain a gépjárművek korlátozottan közlekedhetnek és parkolhatnak. Az Ady Endre sétány és a József Attila sétány gyalogjárdáin kerékpárral közlekedni tilos, a Liszt Ferenc sétányon a kettős fasor közepén vezet át a kerékpárút.

Oktatás és bemutatás

A Fasor két végpontján a védettséget ismertető tábla kihelyezése szükséges.

Kutatás, vizsgálatok

Természetvédelemmel kapcsolatos kutatások a területen szabadon folytathatók a tulajdonos engedélyével és a természetvédelmi szabályok betartásával. Javasolt a továbbiakban a zoológiai értékfelmérés folytatása a Fasorban és a Dunaparkban.

4.4. Kezelési javaslat (az egyedi javaslatok a fákra egyenként is meghatározva az összesített fakataszterben, lásd a teljes dokumentáció 1. számú mellékleteként)

Egészségügyi célú koronaalakítás

Száradások és az ágtörés veszélye miatt a fasor 7 fájánál javasolt azonnali koronaalakítás. A folyamatos gondozás része a koronában lévő elszáradt, beteg, törött ágak, ágcsontok eltávolítása és visszavágása. Alapvetően törekedni kell a szabályos, a fajra jellemző szép koronaforma elérésére. A nagyobb vágáslapokat sebkezelő anyaggal kezelni kell. Az ágcsontok eltávolítása javasolt azoknál a fáknál is, amelyeknél nagy számban láthatók a korábbi visszavágások során hibásan meghagyott hosszú csontok.

Balesetveszélyes fő- és oldalágak eltávolítása

A kezelés célja a közvetlen törésveszély csökkentésével a balesetek megelőzése. Az ürszelvényt zavaró és a koronából nagymértékben kilógó, a fák stabilitását veszélyeztető ágakat is szükséges a tehermentesítés érdekében, ágelágazásnál visszavágni.

Fák kivágása

A fasor kiemelkedő esztétikai értéke, településképi és egészségügyi jelentősége miatt a kezelhető fák minél tovább történő megőrzése javasolt. 10 fa található a Fasorban, amelyek deformált alakjuk, torz ágrendszerük, illetve betegségből adódó erőteljes száradásuk miatt csökkentik annak esztétikai értékét, ezért kivágásuk javasolt.

Pótlások, új fák telepítése

A Liszt Ferenc sétány és a József Attila sétány kellő távolságra ültetett fasoraiban a hiányzó, valamint a jövőben betegség, száradás miatt kivágásra kerülő fákat pótolni kell. Pótlásként faiskolában előnevelt, lehetőleg minimálisan 25-30 cm törzskörméretű, földlabdás fákat kell telepíteni vegetációs időszakon kívül. Az ültető gödörben teljes talajcsere, illetve tápanyagpótlás javasolt.

Növényvédelem

A Fasor fáiak több, mint felét kitevő vadgesztenye fákat károsító aknázómoly ellen védekezni szükséges – egyrészt a lehulló lombokat rendszeres összegyűjtésével és elszállításával, másrészt erősebb fertőzés esetén környezetkímélő növényvédő-szerrel történő permetezéssel.

A fák folyamatos ellenőrzése, ápolása

A Fasor fáiak idősebb egyedei miatt a tervezett koronaalakítások és kezelések után is maradhatnak potenciálisan veszélyeztetett egyedek. A belsőben lévő gombásodás miatti korhadások felgyorsulhatnak. Ezért javasolt minden évben legalább egyszer, a vegetációs időszakon kívüli hónapokban valamennyi fa alapos átvizsgálása és annak eredménye alapján a szükségesnek ítélt korrekciók folyamatos elvégzése. Néhány különösen nagyméretű, nagy oldalágakkal rendelkező, illetve kissé megdőlt idős fánál javasolt az év közbeni folyamatos figyelés is.

5. Felújítási javaslat

A fasor jövőbeni felújítási munkálatainak meghatározásakor a Korzó felújításának és kiépítésének Vác Város Operatív Programjában (2007-2013) szereplő tervét kell alapul venni. A város szükségesnek tartja a Korzó mind északi, mind déli irányban történő továbbépítését, a meglévő szakaszok felújításával együtt.

A 21. század eleji, európai színvonalú Korzó kialakításakor az *Ady Endre sétány* teljes felújításra szorul. Ahhoz minden részletre kiterjedő kertépítészeti tervben kell meghatározni a burkolatok és a berendezési tárgyak (padok, közvilágítás, hulladékgyűjtők) cseréjével egyidejűleg a Fasor rekonstrukciójának feladatait is.

A rekonstrukcióhoz kiindulási elvként meg kell állapítani, hogy a mind korban, mind fajtában igen heterogén kettős fasor szakasz rekonstrukciója egyedi pótlásokkal nem megoldható. A rendelkezésre álló térközök nem elegendőek a fiatal fák szabályos koronaformával történő megerősödéséhez. A Korzó (azaz a fásított gyalogos sétaút) fenntartásához mindenképpen meg kell tartani a jövőben is a jelenlegi sáv szélességet – tekintettel az életképes fák gyökérzetének és lombzatának felszín alatti és földfelszín feletti térigényére, valamint a korszerű berendezési tárgyak elhelyezésének helyigényére.

A természetvédelmi kezelési terv egyéb elemeivel összhangban – egy várható teljes rekonstrukcióra számítva az Ady Endre sétány kettős fasorára vonatkozóan az alábbi elvek betartását javasoljuk. Azonnal meg kell oldani az 5 db idős platánfa életfeltételeinek javítását és megőrzésének biztonságossá tételét. Ennek érdekében – a megoldást faegyedenként egyedileg megtervezve – a parkolósáv és a gyalogjárda rovására meg kell növelni a gyökérzóna feletti burkolatlan földszalvét. A megdőlt fáknál tehermentesítő ágcsomkolást kell végezni – különös

körültekintéssel, ágelágazásnál, csak a feltétlenül szükséges mértékben. A gyalogos közlekedés biztosítása érdekében ezzel egyidejűleg – ahol szükséges – megengedhető a szomszédos torz növésű fák kivágása és a cserjesáv csökkentése. Ezeken a szakaszokon a járdaburkolatot is egyedi megoldással kell kialakítani.

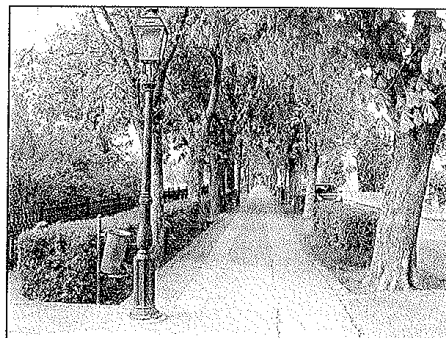
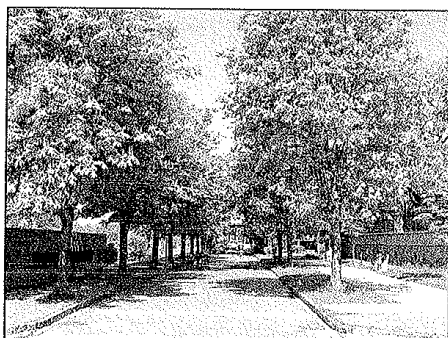
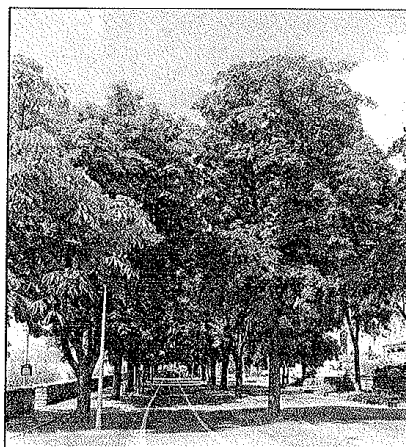
A teljes rekonstrukció tervének elkészítésig az Ady Endre sétányon újabb fapótlás nem szükséges. A rekonstrukciós tervben, a burkolatokkal és a berendezési tárgyakkal összhangban kell meghatározni a megmaradó és a lecserélendő fákat, valamint a pótlásként ültetendő fafajt (fajokat) és azok ültetési helyeit.

Felhasznált források

1. Dercsényi Dezső – Granasztói Pál (1960): Vác. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
2. Héjjas Pál – Horváth M. Ferenc (2001): Vác. Régi levelezőlapok. Vác Város Önkormányzata, Vác.
3. Horváth M. Ferenc – Pintér Tamás (1966): „Késő maradékainknak tétessen jegyzésbe”. Írásos emlékek Vác város múltjából, 1074-1990. Váci Történeti Tár I. Vác Város Önkormányzata, Vác
4. Tragor Ignác: Vác és határának hely- és ingatlannevei. Váci Múzeum Egyesület kiadása, Vác, 1935.
5. A váci „Dunapark” zöldterületfejlesztési programterve. Budapesti Corvinus Egyetem, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, 2007
6. A váci Duna-part fasorainak védetté nyilvánítási javaslata – Pangea kulturális és Környezetvédelmi Egyesület, Vác, 2007
7. Vác Város Településrendezési Terve (5.sz. módosítás) valamint Építési Szabályzata és Szabályozási Terve. Urbanitas Tervező és Tanácsadó Kft., Budapest, 2007
8. 3/2008. (II.5.) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítettőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról
9. Vác város önkormányzatának 97/2007 (IV.24.) sz. határozata Vác Város Településszerkezeti Tervéről
10. Vác város önkormányzatának többször módosított 15/2003 (IV.29.) sz. rendelete Vác Város Helyi Építési Szabályzatáról
11. Vác Város Városfejlesztési Operatív Program (2007-2013). TeTT Consult Kft, Budapest, 2007
12. Vác Város Önkormányzatának 26/2004 (X.14.) sz. rendelete az építészeti és természeti értékek helyi rendeletéről szóló 9/1992 (IV.13.) sz. rendeletének kiegészítéséről

5

Váci Duna-parti Fasor természetvédelmi kezelési terve

Budapesti Corvinus Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék

2008

Váci Duna-parti Fasor természetvédelmi kezelési terve

Készült:

Vác Város Önkormányzata megbízásából
a Budapesti Corvinus Egyetem
Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszékén

Témavezető

Csima Péter okl. táj- és kertépítész mérnök
(K1 01-0065/04, TT1 01-0062/02)

Tervezők:

Csima Tamás okl. tájépítésszámérnök
Szente Viktória okl. tájépítésszámérnök
Takács Judit okl. tájépítésszámérnök

A megbízó képviselője:

Bíró György

2008. szeptember

Tartalomjegyzék

	oldal
Előzmények	3
Összefoglaló adatok	3
1. Vizsgálat	5
1.1. A tervezési terület elhelyezkedése, határai, területi részadatai	5
1.2. A Fasor története	5
1.3. A sétányok	6
1.4. A Fasor fájnak jelenlegi állapota	9
2. A Fasor összefoglaló értékelése	13
3. A sétányokon a Fasorral együtt látható, országos vagy helyi védelemben részesített egyéb kultúrtörténeti emlékek	14
4. Kezelési terv	18
4.1. Természetvédelmi célkitűzések	18
4.2. Természetvédelmi stratégiák	18
4.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	18
4.4. Kezelési javaslat	20
5. Felújítási javaslat	21
Felhasznált források	23
Képek jegyzéke	24
 Mellékletek	
1. melléklet A faállomány részletes felmérése sétányonként	25
2. melléklet A faállomány jelenlegi állapotát összegző diagramok	35
3. melléklet A fasor korabeli állapotát bemutató régi levelezőlapok	37
4. melléklet Helyszínrajz M=1:1000	

Előzmények

Vác Város Önkormányzata 2007 nyarán kezdeményezte a Duna-parti sétányok fasorainak védetté nyilvánítását. A helyi értékvédelmi rendeletben a védelemre tervezett objektumok között szerepel. A védetté nyilvánítást – helyi jelentőségű védett természeti területként – a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság is támogatja.

A sétányok – együttesen a Korzó – részét képező fasorok a Duna-parti városkép meghatározó elemei, bennük közel száz éves, idős faegyedek is találhatók. Rekreatív és lokális klímajavító funkciójuk is indokolja a védetté nyilvánítást és az egységes kezelést. A védelem célja a város egyik értékes kultúrtörténeti- és településképi értékének megőrzése, fenntartása és bemutatása.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírja, hogy a védett területekre természetvédelmi kezelési tervet kell készíteni. A 3/2008. (II.5.) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról, a 13/1997. (V.28.) KTM rendelet a védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról ad előírásokat.

A kezelési terv Vác Város Önkormányzata megbízásából a Budapesti Corvinus Egyetem Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszékén a fenti rendeletek előírásait követve, a védettség helyi szintjét és a védendő érték sajátosságait figyelembe véve készült. A kezelési terv a védetté nyilvánítási rendelet részét képezi.

Összefoglaló adatok

A tervezési terület azonosító adatai:

- A terület törzskönyvi száma: nincs
- A védett érték neve: Váci Duna-parti Fasor
- A terület kiterjedése: hossza 1100 méter, szélessége változó
- A terület elhelyezkedése: Pest megye, Vác, Belváros, Liszt Ferenc sétány, Ady Endre sétány, József Attila sétány
- A terület középpontjának földrajzi (EOV) koordinátái: X: 47° 46' 14" (X : 269 639,4781), Y: 19° 09' 39" (Y : 658 490,4190)
- A tengerszint feletti magassága (szélső értékek): 106-109 m (tszf. Balti)
- A területet fedő 1: 10 000 méretarányú EOTR térképszelvény száma: 75-412

- A területileg illetékes természetvédelmi hatóság: Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Budapest
- Területileg illetékes nemzeti park igazgatóság: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Esztergom
- Természetvédelmi kezelő megnevezése: Vác Város Önkormányzata

Tulajdon- és birtokviszonyok

Közterület neve	Tulajdonos, kezelő	Helyrajzi szám
Liszt Ferenc sétány	Vác Város Önkormányzata	2884
Ady Endre sétány	Vác Város Önkormányzata	3148
József Attila sétány	Vác Város Önkormányzata	3148 3149/1

A terület jogi helyzete

A fasorok a földnyilvántartásban nem önálló helyrajzi számmal szerepelnek és az övezeti besorolásuk sem egységes. Vác Város Helyi Építési Szabályzatában a Liszt Ferenc sétány fasora, valamint a József Attila sétányon a Tímár utcától délre eső fasor szakasz a „hullámtéri közpark” övezetbe sorolt, az Ady Endre sétányon, valamint a József Attila sétánynak a Tímár utcáig terjedő szakaszán lévő fasorok a „közúti közlekedési” övezetbe tartoznak.

A kezelési tervben tárgyalt terület teljes egészében Vác Város Önkormányzata tulajdonában van. A Duna-parti sétányok környezete nyilvántartott régészeti terület, amibe az Ady Endre sétány egy szakasza is beletartozik. Mindhárom sétány-szakasz a szomszédos Dunaparkkal és a Belvárossal együtt „műemléki környezetként” védelmet élvez. A sétányokkal közvetlenül szomszédos belvárosi területen több műemlékként védett objektum is található.

VIZSGÁLAT – A Fasor állapota

1.1 A tervezési terület elhelyezkedése, határai, területi részadatai

A tervezési terület Vác város belterületén, a városközpont délnyugati szegélyén található. A Duna-parttal párhuzamosan, ÉNy-DK-i irányban húzódó sétánysor első szakasza Liszt Ferenc, középső szakasza Ady Endre, a folytatás pedig József Attila – nevét viseli. A sétányok részei a gépkocsi forgalmat fogadó közutak a parkoló sávokkal, a gyalogos járdák és a fasorok. A három sétány gyalogos sávjai együtt képezik a Duna-parti Korzót. A Korzó kettős, illetve hármas fasorait a kezelési tervben a továbbiakban egységesen Fasornak nevezzük.

A helyi – települési szintű – védelem alá helyezésre javasolt Fasor a Hajóállomástól kezdődik és a József Attila sétányba torkolló Vár lépcsőig (Püspökvárig) tart. A sétányokhoz a Belváros felől érkező utcák [közök és lépcsők] a Hajóállomás felől: Fényes Albert utca, Korvin lépcső, Mézeskalács utca, Halász köz, Eszterházy Károly utca, Görög köz, Rév köz, Fürdő utca, Petróczy utca, Galamb köz, Tímár utca, Vár lépcső.

A város szabályozási tervének övezeti besorolása szerint az Ady Endre sétányt és a József Attila sétányt egyik oldalán kisvárosias lakóterület, másik oldalán zöldterület határolja. A Liszt Ferenc sétány közvetlenül a Duna partján helyezkedik el.

1.2. A Fasor története

Korabeli városábrázolások tanúsága szerint a Duna-part egy szakasza már a 18. század második felében fásított volt. A Duna-part Eszterházy utca és Petróczy utca közötti szakaszát 1888-ban nevezték el Mária Terézia rakpartnak. Azt Péts Sándor városi mérnök terve alapján 1899-re terméskő partfallal megerősített sétányként építették ki.

A sétányra kétsoros fasort telepítettek, egységesen platánfákkal. Ekkor a rakpart város felőli oldalán, a házsor elé is telepítettek egy harmadik fasort (feltehetően ostorfából, amit később rendszeresen csonkoltak). A partfal tetejére 260 méter hosszan a pesti Duna-parton az Országház építése miatt elbontott – Feszli Frigyes terve szerint készült – díszes öntöttvas kerítés került. 1934-ben helyezték a sétányra a Zenepavilont, ami 1923-ig a püspöki palota kertjének sarkán állt. A rakparti épületsor előtt előkert sávot és gyalogjárdát alakítottak ki, feltehetően ekkor kivágták a harmadik fasort. Minden bizonnyal ugyanekkor ültették pótlásként az elpusztult platánok helyére a juharok jelentős részét, és ekkor telepítették a mai József Attila sétány elején lévő kettős fasor szakaszt is. A fasor déli végét Szent

Lászlót ábrázoló szobor zárta le (amely ma a püspöki palota déli homlokzata előtt áll). 1942-ben a partfalat és a vaskerítést átépítve helyezték el a Fürdő utcával szemben az Országzászlót. *(A 20.század eleji Korzót és Duna-partot ábrázoló régi képeslapokat mutat be a 3. számú melléklet.)*

A Hajóállomás és a kompikötő között az 1910-es években építették ki a védfallal megerősített rakpartot. A partot kettős fasorral (ostorfával) fásították. Az 1940-es években a folyó hajózhatóságának érdekében az akkori partfallal hegyesszöget bezáró párhuzamművet építettek. A közbelső területet az 1960-as években feltöltötték, így az egykor vízparti fasor a parttól távolabb került. Az új partvonal a tervezési területtől 25-130 méterre húzódik. A sétány és a Duna-part közötti sávban közpark létesült. Ebben az időben telepítették a Liszt Ferenc sétány kettős vadgesztenye fasorát, majd a József Attila sétány Duna felőli fasorát és a püspökkert előtti fasor szakaszt.

1.3. A sétányok

A sétányokat a kompikötőtől délre, a Duna felőli oldalról nagy kiterjedésű közpark (Dunapark) határolja (3149/1 hrsz.). Az Ady Endre sétányon a Fasor város felőli oldalán, a József Attila sétányon pedig a Fasor közepén csillapított forgalmú, egyirányú települési mellékút (3148. hrsz.) vezet, ami elsősorban személyautó forgalmat bonyolít le. Az utakon az átmenő forgalom nem jelentős, inkább a célforgalom jellemző (uszoda, éttermek), csak az időszakosan megrendezésre kerülő rendezvények alkalmával kell nagyobb gépkocsi forgalomra számítani. Személygépjárművek csak az út fasor felőli oldalán parkolhatnak. A József Attila sétányra autóbuszok is bemehetnek, azok számára a sétány végében alakítottak ki mindkét oldalon néhány parkolóhelyet. A Liszt Ferenc sétány közútja kétirányú, az Eszterházy utca betorkollásánál – a kompikötő lejárójánál – ér véget.

A három sétányon a **Fasor** teljes hossza a Hajóállomástól a Püspökvárig 1100 méter. A Liszt Ferenc és az Ady Endre sétányokon a Duna felőli oldalukon lévő gyalogos járdát szegélyi kétsoros fasor. A József Attila sétány elején lévő Fasor szakasz háromsoros, amiből két sor a város felőli oldalon lévő gyalogos járdát szegélyezi – az Ady Endre sétány két sorának folytatásaként. A püspöki palota kertje előtt az ültetés nagyon helyesen ritkább, a Galamb lépcső és a Tímár utca közötti szakaszon pedig megszakított. A Vár lépcsővel szembeni rövid szakaszon a Fasor egysoros, fiatal egyedekből áll az út Duna felőli oldalán.

A kettős fasorok közötti távolság a Liszt Ferenc sétánynál 6-13 méter, az Ady Endre sétánynál egységesen 4,5 méter. A József Attila sétányon a Duna felőli fasor

és a középső fasor között 9 méter, míg a középső és a város felőli fasor között 5 méter a távolság.

A sétányok egyes fasoraiba ültetett fák tőtávolsága is változó. A Liszt Ferenc sétány esetében az ültetési tőtávolság 10 méter, a József Attila sétányon 8 méter, ami megfelelő a szabályos koronaforma kialakításához. Ezzel szemben az Ady Endre sétányon a fák tőtávolsága csupán 6 méter. Ez, párosulva a mindössze 4,5 méteres sortávolsággal, nagyon kevés, nem elegendő az egészséges, szabályos koronaforma kialakításához. Így ezen a szakaszon az idős fák többségének koronája féloldalas, a fényhiány miatt kifelé hajló, balesetveszélyes, a fiatal fák jelentős hányada torz koronaformát nevelt.

A gyalogjárda a Liszt Ferenc sétány két fasora között eredetileg 3 méter széles volt. Ezen a szakaszon a fasorok között, a gyalogos járdából elválasztva vezet a Dunakanyar-Ipolymente (Budapest-Szob) regionális kerékpárút. Annak sávja az aszfalt burkolat mintegy 60%-át veszi igénybe. Így a sétáló gyalogosok számára kb. 1 méter széles burkolatsáv maradt. Az Ady Endre sétányon a gyalogjárda 2,8 méter széles, és ezen a szakaszon a díszes vaskorlát mentén is húzódik még egy keskenyebb, 1 méter széles járda. A József Attila sétánynál a Duna felőli oldalon 4 méter, a város felőli oldalon pedig 2,8 méter a gyalogjárda szélessége.

A Liszt Ferenc sétány kettős fasorát a folyóparti, terméskő burkolatú részü tetején ugyancsak terméskőből rakott, 1 méter magas mellvéd szegélyezi, amit egy keskeny, 1 méter széles gyalogjárda kísér a Hajóállomástól egészen a kompikötőig.

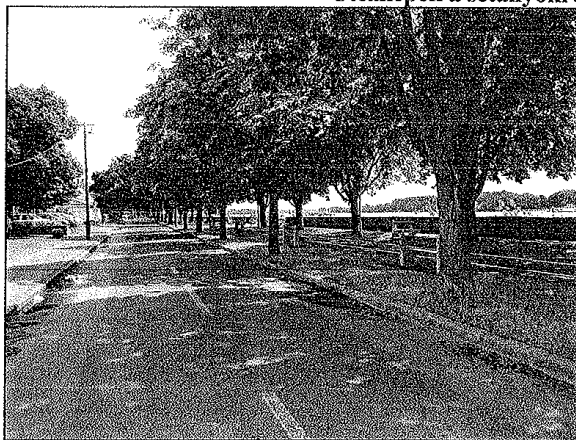
A fák ültetésére szolgáló földsávok szélessége változó. A Liszt Ferenc sétánynál 2-3 méter, az Ady Endre sétánynál a Duna felőli oldalon csak 1,2 méter, a város felőli oldalon 1,5 méteres. A földsáv a József Attila sétánynál a Duna felőli oldalon egységesen mindenhol 1,5 méter, míg a város felőli oldalon 2 méter széles. Faveremrácsot eddig egyik szakaszon sem alkalmaztak. A földsávokat a padok alatti aszfalt burkolatok megszakítják. Az Ady Endre sétány idős fái mind a közút szegélyére, mind a gyalogos járda aszfalt burkolatára ránöttek, a törzsük és gyökérzetük helyhiánnyal küszködik.

A faközökben az Ady Endre sétányon szakaszosan 1 m magas és 80 cm széles nyírott fagyal (*Ligustrum vulgare*) sövény található. A József Attila sétánynál a város felőli és a középső fasor faközeibe telepítettek fagyal sövényt. A sétányok berendezési tárgyai az átlagosan 20 méterenként kihelyezett padok, a hulladékgyűjtő edények és a közvilágítás lámpaoszlopai.

Utcaképek a sétányokról

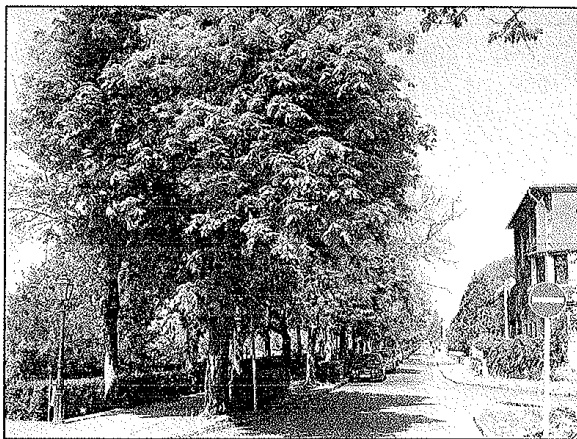
1.kép

**Liszt Ferenc sétány
(északi irányból)**
kettős fasor az utca
Duna felőli oldalán

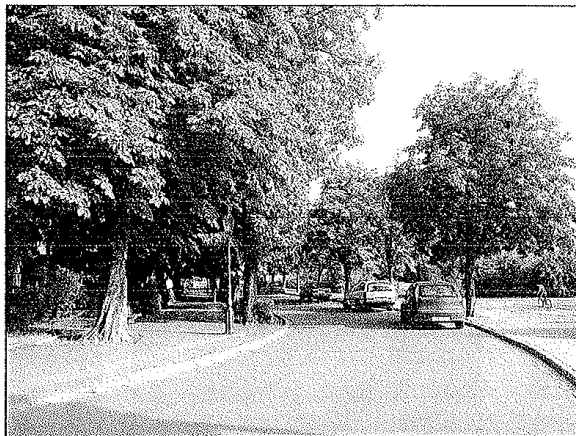
2.kép

**Ady Endre sétány
(déli irányból)**
kettős fasor az utca
Duna felőli oldalán

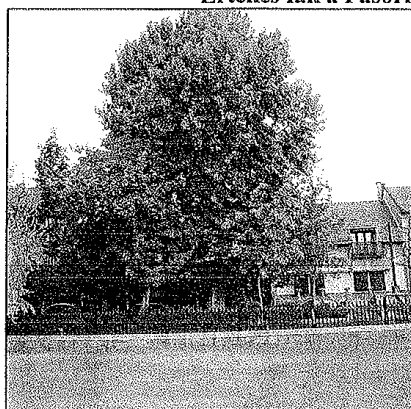
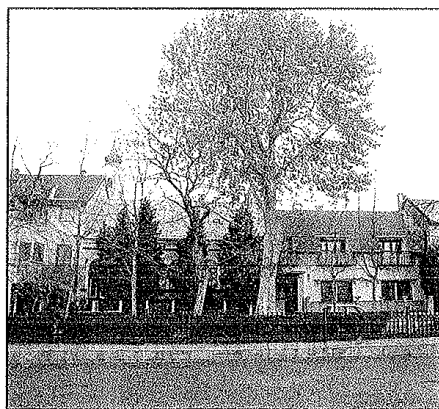

3.kép

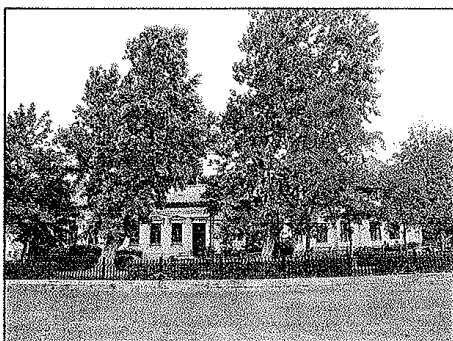
**József Attila sétány
(északi irányból)**
hármass fasor két sorral
az utca város felőli és egy
sorral a Duna felőli oldalán

Értékes fák a Fasorban

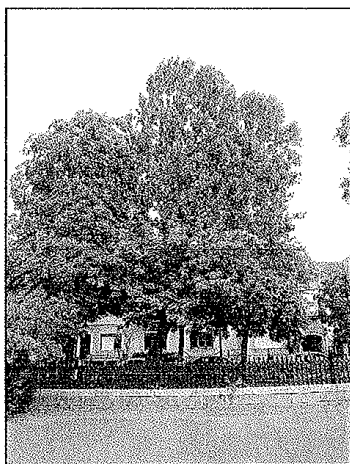
4. és 5. kép Idős platán az Ady Endre sétányon őszi illetve nyári lombozattal

6.kép Megdőlt idős platánok az Ady E. sétányon

7.kép Idős ostorfa a Liszt F. sétány végén

8.kép Idős korai juhar

9.kép Idős vadgesztenye

1.4. A Fasor fáiának jelenlegi állapota

A Fasort egyedszáma, faj- és fajta összetétele, egyes fáiának kora, egészségi állapota, és esztétikai értéke jellemzi. Az összesítés részletes fakataszter alapján készült, amelynek adatait a kezelési terv 1. számú mellékleteként közölt táblázatok tartalmazzák.

A Fasor egyedszáma, faj- és fajtaösszetétele

A védelemre javasolt Fasor **összesen 195 egyedből áll**. A város felőli oldalon 80 db (a táblázatos mellékletben „LV, AV és JV” jelzésű), a Duna-felőli oldalon 107 db („LD, AD és JD” jelzésű) fa, a József Attila sétány elején, ahol egy kb. 90 méteres szakaszon az ültetés háromsoros, a középső fasorban 10 db („JK” jelzésű) fa található. A Liszt Ferenc sétány végénél 1 db („SZ” jelzésű) idős, szoliter *Celtis occidentalis* (nyugati ostorfa) egyed található – feltehetően a 20. század eleji telepítés egyetlen maradványaként.

A Fasor nagy része (139 db, 69%) az *Aesculus hippocastanum* (vadgesztenye) faj egyedeiből áll. Bár koruk és méretük változatos, a fasor jellegét leginkább ezek határozzák meg. Mellettük a leggyakoribb faj (27 db, 14%) az *Acer platanoides* (korai juhar), amelynek egyedei általában a vadgesztenyéknél gyengébb egészségi állapotúak, és kevésbé szabályos növekedésűek. A vörös levelű *Acer platanoides* 'Crimson King' fajtából 5 db található, azok a többi fától elütő színfoltot képeznek a fasorban. Az *Acer pseudoplatanus* (hegyi juhar) egyedekből 11 db (5%) található. A fasorban lévő 5 db *Platanus x hybrida* (közönséges platán), és 3 db *Celtis occidentalis* (nyugati ostorfa) egyedek főként koruk és méreteik miatt meghatározó elemei az összképnek. Az említetteken kívül még található a fasorban 2 db középkorú *Acer saccharinum* (ezüst juhar) és 1-1db. fiatal korú *Tilia cordata* (kislevelű hárs) és *Tilia platyphyllos* (nagylevelű hárs) egyed.

A három sétányon azonban eltérő a fajmegoszlás. Amíg a Liszt Ferenc sétány fasorait egységesen, a József Attila sétány fasorait pedig döntően vadgesztenye egyedek alkotják, addig az Ady Endre sétány fafaj összetétele a pótlások következtében igen heterogén lett. Ebben minden bizonnyal közrejátszott az a felismerés, hogy az idős platánok között kevés hely maradt, ezért a pótlások alkalmával igyekeztek kisebb koronát nevelő fajok fáit beültetni. Az egy-két darabbal szereplő fajok azonban feltehetően tévedésből kerültek kiültetésre.

2008 nyarán, a kezelési terv készítésének időszakában a fasor 12 db beteg, korhadó és balesetveszélyes fáját többől kivágták.

A fák kora

Összességében megállapítható, hogy a Fasor fáinak korösszetétele igen változatos. A pontos ültetési időpontokra vonatkozóan nem sikerült forrást fellelni, ezért a fák kora az egyedek törzsmérete és lombkoronájának fejlettsége alapján becsült adat. A fasort alkotó fákat négy korcsoportba soroltuk. Az első csoportba a **10 évesnél fiatalabb** egyedek tartoznak, számuk nem jelentős (5 fa, 2,5%). Ezek a közelmúltban kerültek kiültetésre, lombkoronájuk fejletlen, nem alkot jól érzékelhető tömeget. (További fiatal fák képezik a fasor folytatását a Liget irányába tartó kerékpárút mentén.) A második csoportba a **10 és 25 év közötti, fiatalkorú** egyedek kerültek. Belőlük 29 darab (14,5%) található. Törzsük már megerősödött, lombkoronájuk felvette a fajra és a fajtára jellemző habitust. Tömegükkel a fasor szerves részét képezik. A harmadik csoportba a **25 és 50 év közötti, középkorú** fák kerültek. A fasorban található egyedek többsége (132 db, 66,5%) tartozik közéjük. Habitussuk és méretük már elég fejlett ahhoz, hogy meghatározó képet adjanak a fasorban, emellett egészségi állapotuk is többnyire kielégítő. Ebbe a csoportba tartoznak az 1960-as években telepített egységes fasor szakaszok fái, valamint a pótlások nagy része. A negyedik csoportba tartozó, **50 évesnél idősebb** fák 29 darab (14,5%) található. Általában meghatározó szerepük van a fasor képében, egészségi állapotuk viszont jelentős mértékben leromlott. Az ide tartozó – többségében az Ady Endre sétányon lévő – egyedek méreteikkel kiemelkednek a fasor tömegéből. A legelső, több mint 100 évvel ezelőtti telepítésből mindössze 5 db platánfa maradt meg az Ady Endre sétányon.

A fák értéke

A faegyedeket a Fasorban elfoglalt szerepük, egészségi állapotuk, illetve esztétikai értékük alapján négy érték-kategóriába (csoportba) soroltuk. A **kiemelten értékes** kategóriába kerültek azok az idős fák, amelyeknek az egészségi állapota megfelelő, és kiemelkedő szerepet játszanak a fasor képének, esztétikai megjelenésének alakításában. A Fasorban összesen 26 db (13%) ilyen faegyed található. Az **értékes** kategóriába azon fák kerültek, amelyek jól fejlett méretűek, egészségesek és jellegzetes alkotói a Fasornak. Ezekből a faegyedekből van a legtöbb, számuk 85 db (44%). A fiatal, egészséges de kis méretű és a gyenge növekedésű középkorú, valamint a kissé féloldalas egyedek kerültek a **kevésbé értékes (átlagos)** kategóriába, amelyekből 72 db (36%) van. A beteg, erősen sérült, torz formájú, a Fasor egységébe nem illeszkedő – erősen száradó, beteg, torz növéssű – fák kerültek az **értéktelen** kategóriába. Ezek száma a 2008. évi kivágásokat követően csupán 11 db (5,5%).

(A Fasor fájának fajösszetételét, korát és értékét grafikusán összegző diagramokat a 2.számú melléklet tartalmazza.)

A fák egészségi állapota

A fák egészségi állapot szerinti besorolása a felvétel során a fákon aktuálisan megfigyelhető külső jelek alapján történt. Ezek közé tartozik a meglévő száraz ágak aránya, a látható odvak, korhadó sebek száma, illetve a hajtásokon tömegesen látható kórokozók és kártevők.

A Fasor fáiinak többsége – a 2008-ban elvégzett kivágásokat és csonkolásokat követően – balesetvédelmi szempontból megfelelő állapotú. 20 fa esetében fordulnak elő potenciálisan balesetveszélyes száraz ágak. 7 darab fa egészségi állapota és megjelenése annyira leromlott, hogy esztétikailag rontják a fasor összképét.

Általánosságban megállapítható, hogy a legfontosabb balesetvédelmi kezelések többsége megoldott. Néhány idősebb fa esetében azonban továbbra is feltételezhető a balesetveszély (ágtörés, kidőlés). A beteg, száraz ágak többsége az elmúlt évtizedekben levágásra került, ezért a közúti úrszelvényt nem zavarják jelentősen az ágak. Néhány fánál a szakszerűtlen ágavágás (csonkok meghagyása), és a kialakult sebek, korhadások, odvak kezeléseinek elmaradása rontja a fák általános egészségi állapotát. Ez a jelenség az 50 évnél idősebb fák jelentős részén megfigyelhető.

Egyéb jellemzők

Általános jelenség, hogy az árusítással egybekötött rendezvények alkalmával az árusító helyek kialakításakor szögeket vernek a fák törzsébe, illetve köteleket, drótokat kötnek rájuk, amelyek később sebek kialakulásához vezetnek, és esztétikailag is kedvezőtlenek. Szintén megfigyelhetők a hirdetésmények szögekkel fákra erősítésének nyomai.

A Fasor idősebb fái esetében gyakori probléma a kinőtt „faverem”. Az Ady Endre sétány idős fáiinak törzse ránőtt a járda aszfalt burkolatára és az útszegélyre. Ez a helyzet jelentősen rontja a fa egészségi állapotát és esztétikai megjelenését, a csapadékvíz nem, vagy csak alig jut el a gyökérzetéhez.

Az Ady Endre sétány fáiinak általános állapotára jellemző, hogy a fák ültetési távolsága a méretükhöz viszonyítva nem megfelelő. Emiatt gyakran alakult ki szabálytalan, féloldalas koronaforma, és a fák törzse is sok esetben ferdén növekszik. A Fasornak az Ady Endre sétány szakaszán előfordulnak hiányok, mivel néhány esetben elmaradt a korábban kivágott fák pótlása.

A kezelési terv 2. számú melléklete diagramokon összesítve bemutatja a három sétány fájainak fafaj, kor és érték szerinti összetételét. Az Ady Endre sétány erősen heterogén faállománya miatt annak fafaj és kor szerinti összetételét külön diagramokon külön is ábrázoljuk.

2. A Fasor összefoglaló értékelése

2.1. A Fasor zöldfelületi jelentősége

A Fasor központi elhelyezkedésének köszönhetően jelentős szerepet tölt be a város zöldfelületi rendszerének kialakításában. Olyan vonalas belterületi zöldfelületi elem, amely mellett, hogy kiszolgálja a lakossági rekreációs igényeket, ökológiai és településképi szempontból is meghatározó értéket képvisel. A Fasor jelentős részben karakteres egyedekből áll, amelyek jellegzetes koronaformájukkal és ágrendszerükkel minden évszakban kiemelkedő esztétikai értéket képviselnek.

A Fasor szorosan illeszkedik a „Dunapark” városi szintű közparkhoz, kapcsolatot teremt a városközponti fasorok és zöldfelületi elemek között, lombtömege helyi klímamódosító tényező és jelentős kondicionáló hatással rendelkezik. Főként nyáron befolyásolja a párologtatást, a levegő oxigén- és páratartalmát, hőmérsékletét, tisztaságát. Továbbá a dús lombtömeg nyáron hűs árnyékot ad, ősszel pedig a színes lombzat nyújt kellemes felüdülési lehetőséget a lakosságnak. A horizontális és vertikális légmozgások befolyásolásával a fasor környezetében folyamatos a levegő áramlása. A Fasor vizuálisan irányítja a tekintetet, a Dunáról és a Duna túlsópartjáról is kellemes látványt nyújt. Egyidejűleg a rálátás és kilátás védelem helyszíne is a Duna-parti Korzó.

2.2. A Fasor településképi jelentősége

A Fasor Vác város leghosszabb egységes kialakítású fasora, amely már a 20. század elejétől meghatározta a város Duna-parti Korzójának látképét. A város legszebb fasora volt már abban az időben is. A sétányon és a közeli utcákban, az 1910-es években épült épületekkel külön szívet teremtett a Belvárosban, amely napjainkban is a 19-20. közötti századforduló szellemiségét sugallja.

A Fasor a beépített terület szegélyén nagymértékben hozzájárul a harmonikus településképi kialakításához. Nagy kiterjedésű régészeti leltár helyet szegélyez a belvárosban, és a műemléki környezetben betöltött szerepe sem elhanyagolható. A váci Duna-parton vezet É-D-i irányban a Budapest-Szob regionális jelentőségű kerékpárút, melynek itt kialakított panorámás útszakaszát a város felől a Fasor szegélyezi.

2.3. A Fasor természetvédelmi jelentősége

A Fasor idős – a 19. század elején telepített – egyedei városi szinten egyenként is jelentős természeti értéket képviselnek. A védelmet a fasort alkotó idősebb és fiatalabb faegyedek együttesének kultúrtörténeti és településképi jelentősége támasztja alá. A Fasor az országos ökológiai hálózat részét képező, és különleges madárvédelmi terület részeként a Natura 2000 területek közé besorolt Duna-parti sáv határán helyezkedik el. A Duna-parti Fasor a Dunaparkkal együtt védett és fokozottan védett madarak, valamint kisemlősök számára is fontos élőhelyül szolgál.

2.4. A sétányok műszaki állapota

A sétányokon átlagosan 20 méterenként a 60-as években kihelyezett, vasbeton lábas padok ma már nem illenek egy igényes Korzó képébe, egy elavult, igénytelen tárgyi kultúrát képviselnek. A közelmúltban kihelyezett hulladékgyűjtő edények száma elegendő. A Zenepavilon mellett lévő két korhű kandeláber illik a sétányhoz, de az Ady Endre sétány hibásan elhelyezett lámpaoszlopai érdemi világítást nem adnak, a fákat zavarják.

A gyalogos közlekedési felületek burkolatai a Liszt Ferenc sétányon jó állapotúak, a József Attila sétány egyes szakaszain jók, más szakaszokon töredezetek. A legfrekvenciáltabb Ady Endre sétány járdaburkolata viszont sok helyen töredezett, a fák gyökérzete által szétnyomott. Az idős fák gyökérzete a járdaszegélyt is több helyen szétrombolta. Az aszfalt burkolat ezen a sétány szakaszon már elavultnak tekinthető, igénytelen.

3. A sétányokon a Fasorral együtt látható, országos vagy helyi védelemben részesített, egyéb kultúrtörténeti emlékek

A Fasor értékét növeli, védetté nyilvánítását alátámasztja, hogy részben a sétányokon, részben azok közvetlen szomszédságában nagy számban láthatók a fasorral együtt egyéb kultúrtörténeti érték is.

Építészeti értékek

- Középkori várfal és kerekbástya. Lakóépületbe befoglalva a Liszt Ferenc sétány 11. alatt, műemlék.
- Váczy-Hübschl Kálmán által tervezett Csónakház 1929-ben épült a Liszt Ferenc sétány 12. alatt. Mára jelentősen átalakított épület.

- Egykori evangélikus iskola és paplak épülete, jelenleg lakóház a Liszt Ferenc sétány 3. szám alatt.
- A volt Főszolgabíróság épülete mára jelentősen átalakított homlokzattal áll a József Attila sétány északi végénél.
- Váczy-Hübschl villa az Ady Endre sétány és a Petróczy utca sarkán, 1910-ben épült.
- Zenepavilon a József Attila sétány elején, a Fasor Duna felőli oldalán. 1934-ben került a mai helyére, korábban a püspöki palota kerítésének sarokbástyáján állt. 1991-ben felújították.
- A Püspöki palota kertje a város felőli oldalon szomszédos a Fasorral. A kertben, a sétányt határoló kerítés mellett Nepomuki Szent János szobor áll.

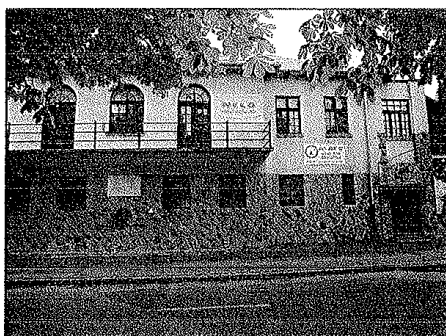
Köztéri szobrok és emlékművek

- Fekvő nő szobra a Liszt Ferenc sétány elején Márton László alkotása, 1964.
- Nepomuki Szt. János szobor a Liszt Ferenc sétány és az Ady Endre sétány közötti fátlan szakaszon. Az árvizektől óvó védőszent 1764-ben állított és 1998-ban restaurált barokk szobra a Korzó kiemelkedően szép eleme. Eredetileg az Eszterházy Károly utca felett átfelölő kis hídon állt, aminek elbontásakor a szobrot áthelyezték.
- Az 1942-ben felállított Országzászló az Ady Endre sétány elején, a Fasor Duna felőli oldalán található, a betorkolló Fürdő utca tengelyében.
- Korsós lány szobra – Mikus Sándor alkotása, 1964 (a Petróczy utca és a József Attila sétány sarkán).

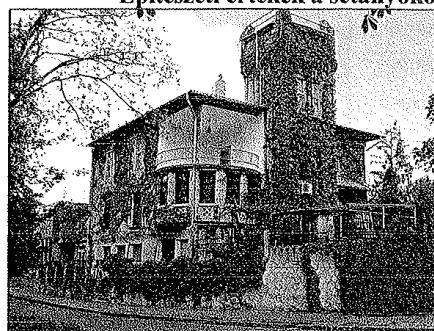
Műtárgyak és emléktáblák

- Duna-parti öntöttvas korlát. A díszes korlát az Ady Endre sétány Duna felőli oldalán, a kőfal tetején két kisebb megszakítással kíséri a Fasort. A korlát eredetileg a pesti Duna parton állt. Az Országház építéskor elbontották és Vác város kérésére a Főváros átadta azt Vácnak. Zenepavilonnál lévő végét záró díszes zászlótartó oszlopon az eredeti felállítás 1889-es és a felújítás 1991-es évszáma olvasható.
- A Zenepavilon mellett 2 darab – 20. század eleji stílusú, korhű – kandeláber.
- Árvízi emléktábla az Uszoda támfalában, 1775
- „Kámánházy” emléktábla a kertet határoló támfalban, 1813

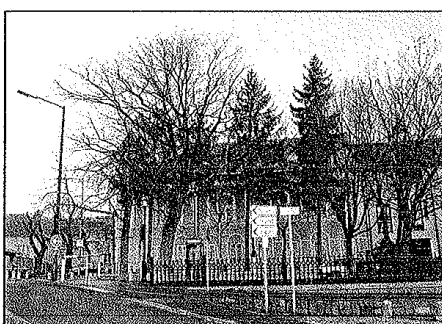
Építészeti értékek a sétányokon

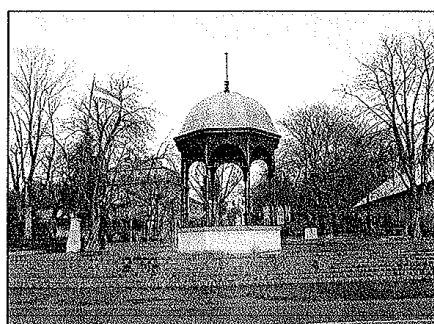
10. kép Csónakház

11. kép Váczy-Hübschl villa

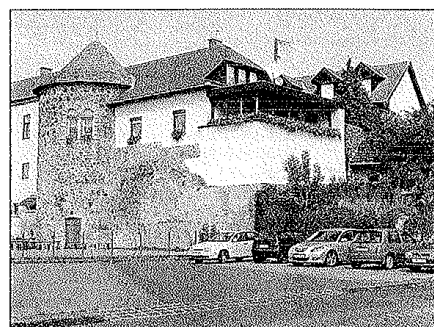
12. kép volt Főszolgabíróság épülete

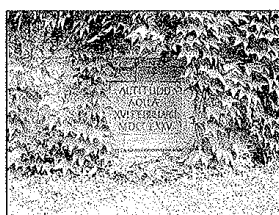
13. kép Zenepavilon

14. kép volt evangélikus iskola és paplak

15. kép középkori kerektorony és várfal

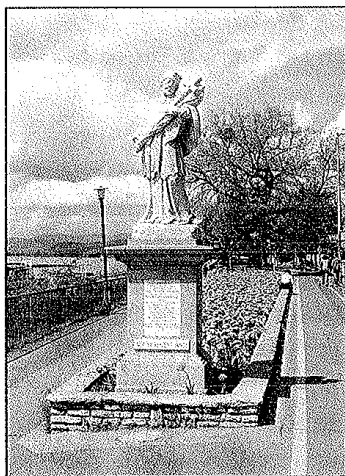
16. kép árvízi
emléktábla
1775

Emléktáblák

17. kép püspök-kerti
emléktábla
1813

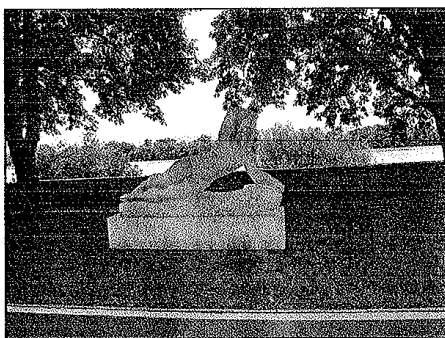
Köztéri szobrok és emlékművek

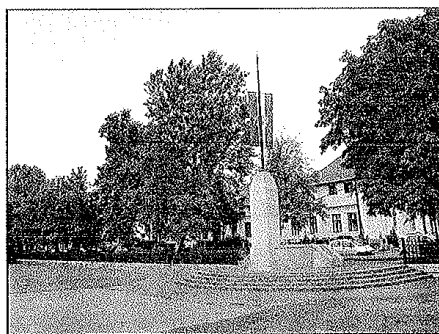
18.kép Nepomuki Szent János szobor

19.kép Korsós lány szobra

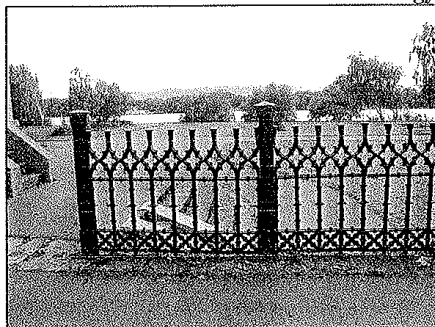
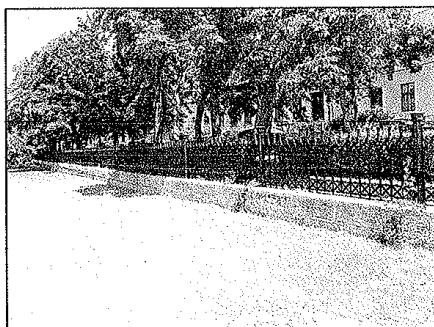

20.kép Fekvő nő szobra

21.kép Orszá zászló

Műtárgyak

22. és 23. kép Öntöttvas kerítés az Ady Endre sétányon

4. KEZELÉSI TERV

4.1. Természetvédelmi célkitűzések

A tervezési területen kívánatos és elérendő célállapot:

meg kell őrizni a váci Duna-parti sétányokon 20. század elejétől több szakaszban telepített Fasort;

a Fasor fájának folyamatos gondozásával növelni kell a Fasor rekreációs értékét a lakosság számára.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

A meghatározott természetvédelmi célkitűzések, illetve célállapot elérése érdekében követendő természetvédelmi kezelési irányelvek és eszközök:

Folyamatos gondozással a tájképi és kultúrtörténeti jelentőségű fasor egységes képének fenntartása.

Az értékes, idős fák megőrzése a lehető legtovább.

Össze kell hangolni a természetvédelmi kezelés során a megőrzési, fenntartási, és a bemutatási tevékenységeket a használattal, a lakossági igények kielégítésével.

A Duna-parton megrendezésre kerülő rendezvények során fokozott figyelmet kell fordítani a faegyedek védelmére.

Haladéktalanul el kell végezni az azonnal szükséges pótlási és növényápolási munkákat.

Gondoskodni kell a fák további rendszeres gondozásáról, és a fasor előregedő, balesetveszélyessé váló egyedeinek folyamatos fiatalításáról.

A sétányokon kihelyezett utcabútorok, hulladékgyűjtő edények és kandeláberek karbantartásával biztosítani kell a kulturált rekreáció lehetőségét.

4.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A fasor jellegének megőrzése érdekében pótlások telepítése, a faegyedek megőrzése érdekében folyamatos fenntartó faápolás, a sövény nyírása, szükség esetén felújítása, pótlása szükséges.

A fasor ill. faegyedek megőrzését szolgáló ápolási munkák elsődlegességét szem előtt tartva, azzal összhangban kell gondoskodni a fasorban fészkelő, illetve abban időszakosan megjelenő védett és fokozottan védett madarak védelméről.

Fajok védelme

A területen védett növényfajok nincsenek. Az időszakosan megjelenő védett és fokozottan védett állatfajokra (madár, rovar, kétéltű stb.) az általános természetvédelmi előírások érvényesek.

A madárvédelmi feladatokat – mint például mesterséges fészkelő odúk kihelyezése – a szomszédos Dunaparkban, illetve a Natura 2000 területen adódó feladatokkal együtt kell kezelni és megoldani.

A területen előforduló védett és fokozottan védett madarakat a Pangea Egyesület felmérte. Megfigyelésük alapján 2006 decembere és 2007 májusa közötti időszakban 91 madárfajt írtak össze a váci Duna-parton és annak közelében. Többségük vonuló, a területen csak időszakosan megjelenő madár.

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A Fásor kultúrtörténeti érték. A fásor környezetében lévő építészeti és egyéb kultúrtörténeti értékek védelmét Vác Város helyi Építési Szabályzata szabályozza.

Látogatás

A fásor korlátlanul látogatható.

A sétányoknak a Fásor melletti szakaszain a gépjárművek korlátozottan közlekedhetnek és parkolhatnak. Az Ady Endre sétány és a József Attila sétány gyalogjárdáin kerékpárral közlekedni tilos, a Liszt Ferenc sétányon a kettős fásor közepén vezet át a kerékpárút.

Oktatás és bemutatás

A Fásor két végpontján a védettséget ismertető tábla kihelyezése szükséges.

Kutatás, vizsgálatok

Természetvédelemmel kapcsolatos kutatások a területen szabadon folytathatóak a tulajdonos engedélyével és a természetvédelmi szabályok betartásával.

Javasolt a továbbiakban a zoológiai értékfelmérés folytatása a Fásorban és a Dunaparkban.

4.4. Kezelési javaslat

Egészségügyi célú koronaalakítás

Száradások és az ágtörés veszélye miatt a fasor 7 fájánál javasolt azonnali koronaalakítás. A folyamatos gondozás része a koronában lévő elszáradt, beteg, törött ágak, ágcsontok eltávolítása és visszavágása. Alapvetően törekedni kell a szabályos, a fajra jellemző szép koronaforma elérésére. A nagyobb vágáslapokat sebkezelő anyaggal kezelni kell. Az ágcsontok eltávolítása javasolt azoknál a fáknál is, amelyeknél nagy számban láthatók a korábbi visszavágások során hibásan meghagyott hosszú csontok.

Balesetveszélyes fő- és oldalágak eltávolítása

A kezelés célja a közvetlen törésveszély csökkentésével a balesetek megelőzése. Az őrszelvényt zavaró és a koronából nagymértékben kilógó, a fák stabilitását veszélyeztető ágakat is szükséges a tehermentesítés érdekében, ágelágazásnál visszavágni.

Beszáradt vagy korhadt csontokat az elágazásnál úgy kell lefűrészelni, hogy a vágáslapot ép hancsszövet határolja. A vágási felületet (sebet) minden esetben kezelni kell. Ahol a vágási felület elkorhadt, ott a korhadt rész ki kell vésni az egészséges részig, majd gombaölő szerrel fertőtleníteni. A sekély sebeket lenolaj kencével vagy faseb kezelő anyaggal a nedvességtől szigetelni kell. A vastagabb ágak lefűrészeléskor is alapvető követelmény, hogy ne maradjon utánuk csont, mert a seb soha nem forrad be, és a beszáradt csont kiinduló pontja a korhadásos üregeknek. Vastag [6 cm-nél vastagabb] ágakat nem szabad egy vágással eltávolítani, mert súlyuknál fogva a teljes keresztmetszet átvágása előtt letörhetnek, és a hancskérget beszakítva nagy sebet ejtenek.

Fák kivágása

A fasor kiemelkedő esztétikai értéke, településképi és egészségügyi jelentősége miatt a kezelhető fák minél tovább történő megőrzése javasolt. 10 fa található a Fasorban, amelyek deformált alakjuk, torz ágrendszerük, illetve betegségből adódó erőteljes száradásuk miatt csökkentik annak esztétikai értékét, ezért kivágásuk javasolt.

Pótlások, új fák telepítése

A Liszt Ferenc sétány és a József Attila sétány kellő távolságra ültetett fasoraiban a hiányzó, valamint a jövőben betegség, száradás miatt kivágásra kerülő fákat pótolni kell. Pótlásként faiskolában előnevelt, földlabdás fákat kell telepíteni vegetációs időszakon kívül. Az ültető gödörben teljes talajcsere, illetve tápanyagpótlás

javasolt. Az új telepítések alkalmával vízháztartást javító adalékanyag (Alcosorb), illetve szabályozott tápanyag-leadású műtrágya (Osmocote) felhasználható. Az ültető gödröket a növények méreteinek megfelelő nagyságúra, legalább 1x1x0,8 méteresre kell kiásni függőleges falakkal. Az újonnan ültetett fákat karózni kell. A támasztó karó 200-220 cm hosszú és 10 cm vastag karóból vagy más, az adott fát megtartani képes anyagból készüljön. A felújítási javaslatban részletezett teljes rekonstrukcióig az Ady Endre sétányban fapótlás nem szükséges.

Növényvédelem

A Fasor fáinak több, mint felét kitevő vadgesztenye fákat károsító aknázómoly ellen védekezni szükséges – egyrészt a lehulló lombozat rendszeres összegyűjtésével és elszállításával, másrészt erősebb fertőzés esetén környezetkímélő növényvédő szerrel történő permetezéssel.

A fák folyamatos ellenőrzése, ápolása

A Fasor fáinak idősebb egyedei miatt a tervezett koronaalakítások és kezelések után is maradhatnak potenciálisan veszélyeztetett egyedek. A belsőben lévő gombásodás miatti korhadások felgyorsulhatnak. Ezért javasolt minden évben legalább egyszer, a vegetációs időszakon kívüli hónapokban valamennyi fa alapos átvizsgálása és annak eredménye alapján a szükségesnek ítélt korrekciók folyamatos elvégzése. Néhány különösen nagyméretű, nagy oldalágakkal rendelkező, illetve kissé megdőlt idős fánál javasolt az év közbeni folyamatos figyelés is.

5. Felújítási javaslat

A fasor jövőbeni felújítási munkálatainak meghatározásakor a Korzó felújításának és kiépítésének Vác Város Operatív Programjában (2007-2013) szereplő tervét kell alapul venni. A város szükségesnek tartja a Korzó mind északi, mind déli irányban történő továbbépítését, a meglévő szakaszok felújításával együtt.

A 21. század eleji, európai színvonalú Korzó kialakításakor az **Ady Endre sétány** teljes felújításra szorul. Ahhoz minden részletre kiterjedő kertépítészeti tervben kell meghatározni a burkolatok és a berendezési tárgyak (padok, közvilágítás, hulladékgyűjtők) cseréjével egyidejűleg a Fasor rekonstrukciójának feladatait is.

A rekonstrukcióhoz kiindulási elvként meg kell állapítani, hogy a mind korban, mind fafajban igen heterogén kettős fasor szakasz rekonstrukciója egyedi pótlásokkal nem megoldható. A rendelkezésre álló térközök nem elegendőek a fiatal fák szabályos koronaformával történő megerősödéséhez. A Korzó (azaz a fásított gyalogos sétaút) fenntartásához mindenképpen meg kell tartani a jövőben is

a jelenlegi sávszélességet – tekintettel az életképes fák gyökérzetének és lombzatának felszín alatti és földfelszín feletti térigényére, valamint a korszerű berendezési tárgyak elhelyezésének helyigényére.

A természetvédelmi kezelési terv egyéb elemeivel összhangban – egy várható teljes rekonstrukcióra számítva az Ady Endre sétány kettős fasorára vonatkozóan az alábbi elvek betartását javasoljuk.

Azonnal meg kell oldani az 5 db idős platánfa életfeltételeinek javítását és megőrzésének biztonságossá tételét. Ennek érdekében – a megoldást faegyedenként egyedileg megtervezve – a parkolósáv és a gyalogjárda rovására meg kell növelni a gyökérzóna feletti burkolatlan földsávot. A megdőlt fáknál tehermentesítő ágcsonkolást kell végezni – különös körültekintéssel, ágelágazásnál, csak a feltétlenül szükséges mértékben. A gyalogos közlekedés biztosítása érdekében ezzel egyidejűleg – ahol szükséges – megengedhető a szomszédos torz növésű fák kivágása és a cserjesáv csökkentése. Ezeken a szakaszokon a járdaburkolatot is egyedi megoldással kell kialakítani.

A teljes rekonstrukció tervének elkészítésig az Ady Endre sétányon újabb fapótlás nem szükséges. A rekonstrukciós tervben, a burkolatokkal és a berendezési tárgyakkal összhangban kell meghatározni a megmaradó és a lecserélendő fákat, valamint a pótlásként ültetendő fafajt (fajokat) és azok ültetési helyeit.

Felhasznált források

1. Dercsényi Dezső – Granasztói Pál (1960): Vác. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
2. Héjjas Pál – Horváth M. Ferenc (2001): Vác. Régi levelezőlapok. Vác Város Önkormányzata, Vác.
3. Horváth M. Ferenc – Pintér Tamás (1966): „Késő maradványainknak tétessen jegyzésbe”. Írásos emlékek Vác város múltjából, 1074-1990. Váci Történeti Társaság, Vác
4. Tragor Ignác: Vác és határának hely- és ingatlannevei. Váci Múzeum Egyesület kiadása, Vác, 1935.
5. A váci „Dunapark” zöldterületfejlesztési programterve. Budapesti Corvinus Egyetem, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék, 2007
6. A váci Duna-part fasorainak védetté nyilvánítási javaslata – Pangea kulturális és Környezetvédelmi Egyesület, Vác, 2007
7. Vác Város Településrendezési Terve (5. sz. módosítás) valamint Építési Szabályzata és Szabályozási Terve. Urbanitas Tervező és Tanácsadó Kft., Budapest, 2007
8. 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
9. 3/2008. (II.5.) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítettétől és tartalmára vonatkozó szabályokról
10. 45/2006 (XII.8.) KvVM rendelet 2. számú melléklete
11. Vác város önkormányzatának 97/2007 (IV.24.) sz. határozata Vác Város Településszerkezeti Tervéről
12. Vác város önkormányzatának többször módosított 15/2003 (IV.29.) sz. rendelete Vác Város Helyi Építési Szabályzatáról
13. Vác Város Városfejlesztési Operatív Program (2007-2013). TeTT Consult Kft., Budapest, 2007
14. Vác Város Önkormányzatának 26/2004 (X.14.) sz. rendelete az építészeti és természeti értékek helyi rendeletéről szóló 9/1992 (IV.13.) sz. rendeletének kiegészítéséről
15. <http://www.vac.hu/index.php?Page=vedettertekek>. Letöltés: 2008. 09. 14.

Képek jegyzéke

1. Liszt Ferenc sétány
2. Ady Endre sétány
3. József Attila sétány
4. Idős platán az Ady Endre sétányon ősszel
5. Idős platán az Ady Endre sétányon nyáron
6. Megdőlt idős platánok az Ady E. sétányon
7. Idős osterfa a Liszt F. sétány végén
8. Idős korai juhar
9. Idős vadgesztenye
10. Csónakház
11. Váczy-Hübschl villa
12. volt Főszolgabíróság épülete
13. Zenepavilon
14. volt evangélikus iskola és paplak
15. középkori kerektorony és várfal
16. árvízi emléktábla
17. püspökkerti emléktábla
18. Nepomuki Szent János szobor
19. Korsós lány szobra
20. Fekvő nő szobra
21. Országzászló
22. Öntöttvas kerítés az Ady Endre sétányon
23. Öntöttvas kerítés az Ady Endre sétányon
24. Korzó a Főszolgabíróság épületével, 1912
25. Dunapart a Korzóval, 1912
26. Korzó, platán fasorokkal, 1910-es évek
27. Korzó a Váczy-Hübschl villával, 1913
28. Mária Terézia rakpart, 1910-es évek vége
29. Dunapart, 1910-es évek eleje

LD23	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	15	6	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LD24	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	15	6	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LD25	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	15	6	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LD26	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	15	6	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
vörös féléli sor												
LV1	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	12	szabályos	3	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV2	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	1	60	15	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV3	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	50	15	szabályos	1,7	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV4	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	15	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV5	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	50	15	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV6	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	60	15	feloldatos	1,8	jó	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV7	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	3	50	15	szabályos	1,8	beteg	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV8	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	12	szabályos	1,8	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV9	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	12	szabályos	1,8	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV10	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	30	12	szabályos	1,8	jó	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV11	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	3	30	12	szabályos	1,7	beteg	nincs	nem	Kivágás, pótlás
LV12	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	25	10	szabályos	1,8	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV13	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	30	10	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV14	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	15	szabályos	1,8	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV15	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	4	25	8	torz	2,5	beteg	nincs	nem	Kivágás, pótlás
LV16	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	4	25	6	torz	2,5	beteg	nincs	nem	Kivágás, pótlás
LV17	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	1	60	15	szabályos	1,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV18	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	4	25	6	torz	1,5	beteg	nincs	nem	Kivágás, pótlás
LV19	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	12	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
LV20	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	4	40	12	feloldatos	1,8	beteg	nincs	nem	Kivágás, pótlás
LV21	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	4	25				kiszáradt			Kivágás, pótlás
LV22	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	30	15	szabályos	1,8	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
SZ	Cedrus occidentalis (sziliter faegyed)	nyugati ostromfa	50<	1	100	20-25	szabályos	5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel

Ady Endre sétány												
Jelzet	Faj, fajta (latin név)	Magyar név	Kor (év)	Érték-kategória	Törzsméret (cm)	Becslt magasság (m)	Korona- forma	Általános egészségi állapot (m)	Veszélyes ágak	Csonkolt rész	Közelítő javaslat	
Duna felőli sor												
AD1	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	25-50	3	70	14-16	szabályos	3	beteg, száradó	van	nem	száradt ágcsúcsok erőteljes csonkolása, sebzés
AD2	Acer platanoides 'Crimson King'	korai juhar	10-25	3	15	6-8	nagyon feldolgas	2,5	egészséges	nincs	nem	Koronaalakítás
AD3	Acer platanoides	korai juhar	25-50	2	40	10-12	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Elcsúszott, balesetveszélyes ágak eltávolítása, sebzés
AD4	Acer platanoides 'Crimson King'	korai juhar	25-50	2	20	8-10	nagyon feldolgas	2	egészséges	nincs	nem	Csonkok eltávolítása, ágvégcsúcsok sebzésének utókezelése, faverem kiszélesítése
AD5	Acer platanoides	korai juhar	25-50	2	40	10-12	szabályos	3	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD6	Acer platanoides	korai juhar	25-50	2	80	14-16	nagyon feldolgas	2,5	beteg	van	nem	Koronaalakítás, sebzés, faverem kiszélesítése
AD7	Acer platanoides 'Crimson King'	korai juhar	10-25	3	15	8-10	feldolgas	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD8	Acer platanoides	korai juhar	25-50	4	40	8-10	torz, feldolgas	2	nagyon beteg	van	nem	Kivágás
AD9	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	20	6	feldolgas	2,5	egészséges	nincs	nem	Koronaalakítás
AD10	Acer platanoides	korai juhar	10-25	3	20	8-10	feldolgas	3	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD11	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	1	40	12-14	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Faverem kiszélesítése
AD12	Acer platanoides	korai juhar	10-25	3	20	10-12	feldolgas	3	egészséges	van	nem	Csonkok eltávolítása, ágvégcsúcsok sebzésének utókezelése
AD13	Acer platanoides	korai juhar	50<	1	100	18-20	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Sebzés, faverem kiszélesítése
AD14	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	20	6-8	feldolgas	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD15	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	50	14-16	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD16	Acer platanoides	korai juhar	25-50	3	25	12-14	feldolgas	3	egészséges	nincs	nem	Csonkok eltávolítása, ágvégcsúcsok sebzésének utókezelése
AD17	Acer platanoides	korai juhar	10-25	3	25	12-14	feldolgas	2,5	egészséges	nincs	nem	Sebzés
AD18	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	15	6-8	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD19	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	50<	1	60	20-22	szabályos	3	egészséges	nincs	nem	Ágvégcsúcsok sebzésének utókezelése, főágak eltávolítása, faverem kiszélesítése
AD20	Acer platanoides	korai juhar	25-50	3	30	12-14	feldolgas	4	egészséges	nincs	nem	Borostyán eltávolítása
AD21	Acer platanoides	korai juhar	25-50	3	30	10-12	feldolgas	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD22	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	10-12	feldolgas	2,5	egészséges	nincs	nem	Koronaalakítás
AD23	Acer pseudoplatanus	korai juhar	10-25	3	20	10-12	feldolgas, torz	2,5	beteg	nincs	nem	Oldalágak eltávolítása, sebzés

AD24	Acer platanoides	kori jubar	25-50	4	50	12-14	szabályalan	2,5	egészséges	nincs	nem	Sebzés
AD25	Acer platanoides	kori jubar	25-50	3	45	14-16	szabályalan	3	beteg	nincs	nem	Sebzés
AD26	Acer platanoides	kori jubar	50<	1	80	18-20	szabályos	3	egészséges	van	nem	Favrem kiszélesítés
AD27	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	20	8-10	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD28	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	12-14	szabályos	3	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD29	Acer platanoides	kori jubar	50<	3	45	14-16	feloldás, szabályalan	4	beteg	van	nem	Sebzés, koronailátás
AD30	Acer platanoides	kori jubar	50<	2	50	16-18	szabályalan	5	egészséges	van	nem	Sebzés
AD31	Acer platanoides	kori jubar	25-50	3	30	8-10	torz	3	egészséges	nincs	nem	Kivágás
AD32	Celtis occidentalis	nyugati oszterfa	50<	1	120	20-25	szabályos	4	egészséges	nincs	igen	Sebzés, favrem kiszélesítés
AD33	Acer platanoides	kori jubar	50<	2	70	20-22	szabályalan	3	beteg	nincs	nem	Kivágás
AD34	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	45	14-16	szabályos	3	egészséges	nincs	nem	Elszáradt, balesetveszélyes ágak eltávolítása, sebzés
AD35	Acer platanoides	kori jubar	50<	2	50	16-18	feloldás	3	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD36	Celtis occidentalis	nyugati oszterfa	50<	1	80	20-22	feloldás	2,5	egészséges	van	nem	Koronailátás, száraz ágak eltávolítása
AD37	Acer platanoides	kori jubar	25-50	3	35	14-16	feloldás	5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD38	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	14-16	szabályos	5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD39	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	14-16	feloldás	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AD40	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	50<	1	70	18-20	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Favrem kiszélesítés
AD41	Acer pseudoplatanus	hegyi jubar	50<	3	50	14-16	szabályalan	2,5	egészséges	nincs	nem	Borostyán eltávolítása, sebzés
AD42	Acer pseudoplatanus	hegyi jubar	25-50	3	40	16-18	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel

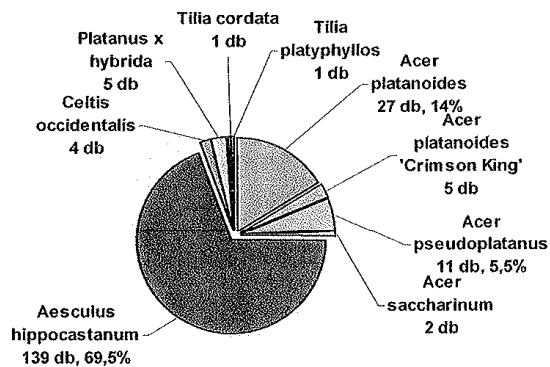
város felüli sor												
AV1	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	60	12-14	feloldalas	4	egészséges	nincs	nem	Koronavírus, faverem kiszűrése
AV2	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	20	10-12	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Szűrés a tőzön
AV3	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	10-12	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonali beavatkozást nem igényel
AV4	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	15	8-10	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Faverem kiszűrése
AV5	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	20	8-10	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonali beavatkozást nem igényel
AV6	Tilia platyphyllos	nagylevelű hárs	<10	2	10	8-10	nagyon feloldalas	3,5	egészséges	nincs	nem	Csonkok eltávolítása, szűrés
AV7	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	12-14	szabályos	2,5	egészséges	nincs	igen	Benyúló ágak eltávolítása, szűrés
AV8	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	20	6	szabályos	3	beteg	nincs	nem	Szűrés
AV9	Tilia cordata	kislevelű hárs	<10	2	10	4	szabályos	1,7	egészséges	nincs	nem	Azonali beavatkozást nem igényel
AV10	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	25	8-10	feloldalas	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonali beavatkozást nem igényel
AV11	Platanus x hybrida	plátán	50<	1	130	20-25	szabályos	3	egészséges	nincs	nem	Szűrés, faverem kiszűrése egyedi tervezéssel
AV12	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	2	20	6-8	szabályos	2,5	beteg	nincs	nem	Azonali beavatkozást nem igényel
AV13	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	20	8-10	feloldalas	3	egészséges	nincs	igen	Szűrés
AV14	Acer platanoides	kora juhar	25-50	3	40	8-10	feloldalas	3	beteg	nincs	nem	Ágvágások sebeknek műköztetése
AV15	Acer platanoides	kora juhar	25-50	2	30	10-12	feloldalas	4	egészséges	nincs	nem	Azonali beavatkozást nem igényel
AV16	Platanus x hybrida	plátán	50<	1	100	20-25	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Faverem kiszűrése, szűrés, folyamatos ellenőrzés
AV17	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	3	40	10	szabálytalan	2,5	beteg	nincs	igen	Azonali beavatkozást nem igényel
AV18	Acer platanoides 'Crimson King'	kora juhar	10-25	3	20	6-8	szabályos	2,5	beteg	nincs	nem	Kivágás
AV19	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	20	8-10	szabályos	2,5	egészséges	nincs	igen, kicsit	Azonali beavatkozást nem igényel
AV20	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	12-14	szabályos	2,5	egészséges	nincs	igen, kicsit	Szűrés
AV21	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	25	10-12	feloldalas	2,5	egészséges	nincs	igen, kicsit	Azonali beavatkozást nem igényel
AV22	Platanus x hybrida	plátán	50<	1	150	20-25	szabályos, kissé dől	2,5	egészséges	nincs	nem	Benyúló ágak eltávolítása, faverem kiszűrése, folyamatos ellenőrzés
AV23	Platanus x hybrida	plátán	50<	1	120	20-25	szabályos	3	egészséges	nincs	igen, kicsit	Faverem kiszűrése

AV24	Acer platanoides 'Crimson King'	kori jubar	10-25	3	15	6-8	szabálytalan	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV25	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	10-12	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Folyamatos ellenőrzés
AV26	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	3	20	10-12	szabálytalan, felfoldás	3	egészséges	van	igen, kicsit	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV27	Acer platanoides	kori jubar	25-50	2	35	12-14	szabályos	2,5	egészséges	nincs	igen, kicsit	Koronailókítás
AV28	Acer saccharinum	ezüst jubar	25-50	4	40	8-10	torz	5	beteg	nincs	nem	Szkezelés
AV29	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	2	40	14-16	felfoldás	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV30	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	3	20	10-12	felfoldás	1,7	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV31	Acer platanoides	kori jubar	10-25	3	20	10-12	szabályos	5	egészséges	nincs	nem	Szkezelés
AV32	Acer saccharinum	kori jubar	25-50	2	40	14-16	szabályos	3	egészséges	van	igen, kicsit	Jelenlét koronailókítás
AV33	Acer platanoides	kori jubar	10-25	3	15	10-12	felfoldás	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV34	Acer platanoides	kori jubar	25-50	2	40	14-16	felfoldás	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV35	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-50	3	30	12-14	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Szkezelés a tőzön
AV36	Acer platanoides	kori jubar	10-25	3	20	12-14	felfoldás, nyurga	3	egészséges	nincs	nem	Elvárható ág eltávolítása, szkezelés, fűverem kiszélesítése
AV37	Platanus x hybrida	közönséges platan	50<	1	130	20-25	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Csomkok eltávolítása, szkezelés, fűverem kiszélesítése
AV38	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	15	6-8	nagyon felfoldás	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV39	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	20	8-10	szabálytalan	2,5	egészséges	nincs	igen	Szkezelés
AV40	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	50<	1	50	16-18	szabályos	2,5	egészséges	van	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
AV41	Acer pseudoplatanus	hegyi jubar	25-50	4	35	8-10	szabálytalan, torz	2,5	beteg	nincs	nem	Kivágás
AV42	Acer pseudoplatanus	hegyi jubar	25-50	3	40	16-18	felfoldás	2,5	beteg	van	nem	Ágvágások sebáinak utókezelése, száraz ágak eltávolítása
AV43	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	50<	2	50	14-16	szabályos	2,5	egészséges	nincs	igen	Szkezelés

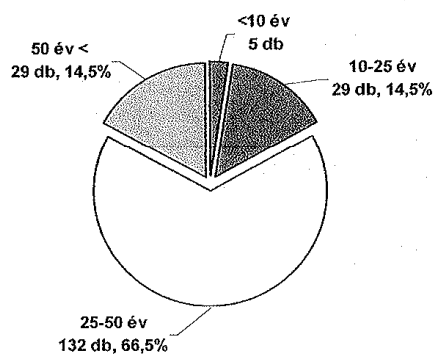
József Attila sétány

Járat	Faj, fajta (latin név)	Magyar név	Kor (év)	Értékeléskategória	Törzsmérete (cm)	Becslésmagasság (m)	Korona - formaszabályos	Altó elágazásmagassága (m)	Általános egészségi állapot	Veszélyes ágak	Úszásvényzavarása	Kiemelési javaslat
Duna felőli sor												
JD1	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	35	8-10	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD2	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	20	8-10	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD3	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	40	12-14	szabályos	1,7	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD4	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	30	8-10	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD5	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	35	10-12	szabályos	1,7	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD6	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	40	10-12	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD7	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	40	12-14	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD8	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	45	12-14	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD9	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	40	12-14	szabályos	2	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD10	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	40	12-14	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD11	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	45	10-12	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD12	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2	45	12-14	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD13-21	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	2-3	30	6-8	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD22-29	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	3	25-30	8-10	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD30	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	10-25	3	20	6-8	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JD31-36	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	25-30	3	25-30	8-10	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
középső sor												
JK1	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	50<	2	40	18-20	fiódalas	3	egészséges	nincs	igen, kicsit	Szekerzés, fűtőem kiszélesítése
JK2	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	50<	1	80	20-25	fiódalas, nyurga	2,5	egészséges	nincs	nem	Fűtőem kiszélesítése
JK3	Acer pseudoplatanus	hegyi juhar	50<	2	60	20-25	fiódalas	2,5	egészséges	nincs	nem	Szekerzés
JK4	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	50<	1	80	20-25	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Azonnali beavatkozást nem igényel
JK5	Aesculus hippocastanum	vadgesztenye	50<	1	80	20-25	szabályos	2,5	egészséges	nincs	nem	Fűtőem kiszélesítése

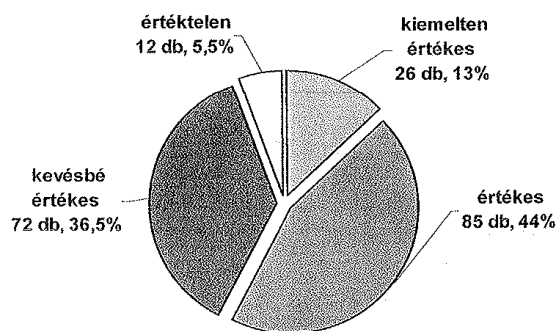
A Fasorban előforduló fajok és fajták megoszlása

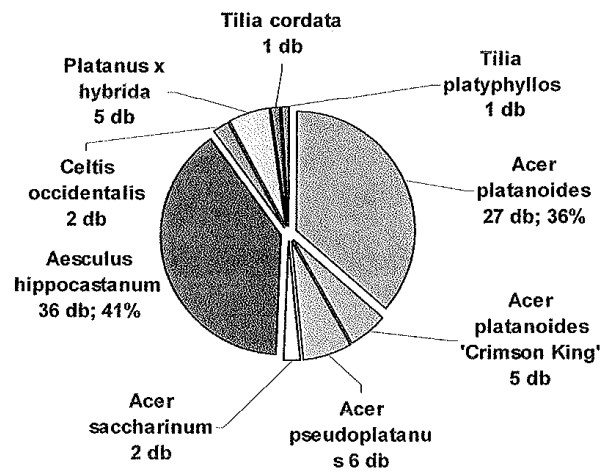
A Fasor fáiak kor szerinti megoszlása

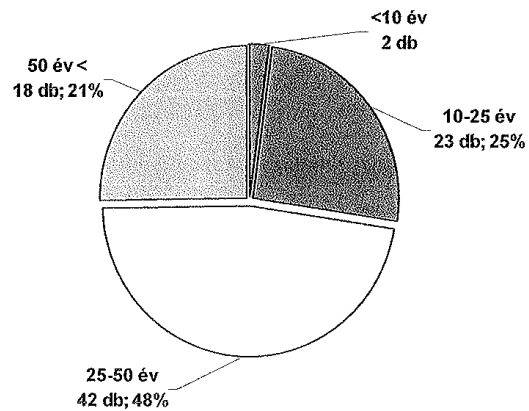
A Fasor fáiak értékességük szerinti megoszlása

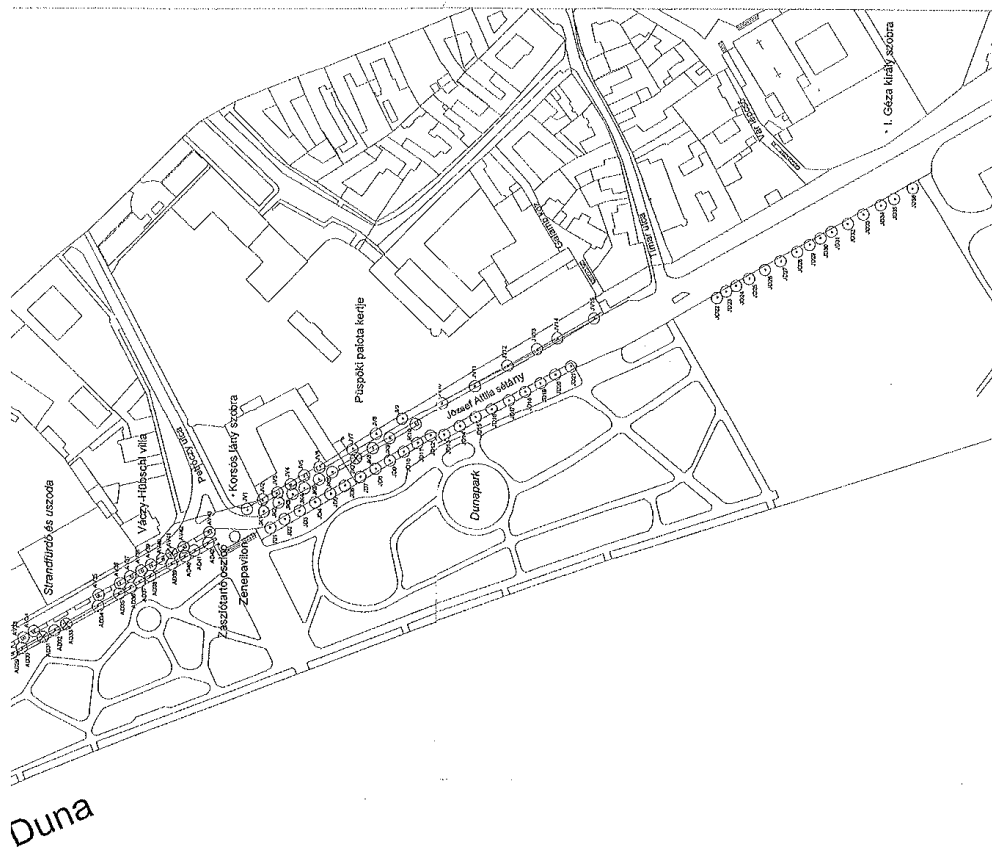

Ady Endre sétány fáinak fajok és fajták szerint megoszlása

Ady Endre sétány fáinak kor szerinti megoszlása

LD1		Laszlo Ferenc: székely fasorinak. Duna felől: odaiak, tallaiak, farszegedi
LD2		
LD3		Laszlo Ferenc: székely fasorinak. város felől: odaiak, tallaiak, farszegedi
LD4		Ajay Ertire: székely fasorinak. Duna felől: odaiak, tallaiak, farszegedi
LD5		Ajay Ertire: székely fasorinak. város felől: odaiak, tallaiak, farszegedi
LD6		Jozsef Attila: székely fasorinak. Duna felől: odaiak, tallaiak, farszegedi
LD7		Jozsef Attila: székely fasorinak. farszegedi
LD8		Jozsef Attila: székely fasorinak. város felől: odaiak, tallaiak, farszegedi
LD9		Kisvágyócska fa

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM Távfelvételei és Tárhatalbilitás Tanszék	Vás Dani-párt Faszor természettudományi kezelési terve	Helyszáraz	Méret m: 1:1000
Állapot: Tervezett	Állapot: Állapot: Tervezett	Állapot: Tervezett	Dátum: 2008. szeptember